

สุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
บ้านกาญจนาภิเษก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The Psychological Well-Being and Self-Esteem of Children and Youth at Ban
Kanchanaphisek Juvenile Vocational Training Centre.

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science in Mental Health
Department of Psychiatry
FACULTY OF MEDICINE
Chulalongkorn University
Academic Year 2022
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและ เยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนา ภิเษก
โดย	นายปพนพัชร ชัยศิริวิกรม
สาขาวิชา	สุขภาพจิต
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ นายแพทย์พีรพนธ์ ลือบุญฤทธิชัย

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะแพทยศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉันทชาย สิทธิพันธ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงศิริลักษณ์ ศุภปิติพร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์พีรพนธ์ ลือบุญฤทธิชัย)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ลือบุญฤทธิชัย)

พพนพัทธ์ ชัยศิริวิกรม : สุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชน
 ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก. (The Psychological Well-
 Being and Self-Esteem of Children and Youth at Ban Kanchanaphisek
 Juvenile Vocational Training Centre.) อ.ที่ปรึกษาหลัก : รศ. นพ.พีรพันธ์ ลือบุญ
 ธวัชชัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษากลุ่มเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก
 และเยาวชน โดยดำเนินการศึกษาเชิงพรรณนา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสุขภาวะ
 ทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง ความเกี่ยวข้องกันของสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าใน
 ตนเอง รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องของสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในศูนย์
 ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกซึ่งเป็นเพศชายทั้งหมดจำนวน 52 คน ดำเนินการ
 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป แบบประเมินสุขภาวะทางจิต และแบบ
 ประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ทั้งนี้ผล
 การวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองระดับ
 ปานกลางคือร้อยละ 48.1 และร้อยละ 65.4 ตามลำดับ พบคะแนนของสุขภาวะทางจิตและคะแนน
 การเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่างมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวกระดับสูงอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติ ($r=.740$, $p<0.01$) และพบว่าปัจจัยเกี่ยวกับการมีแบบอย่างที่ดีในปัจจุบันมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะทางจิต ($p<0.05$) โดยเป็นปัจจัยเดียวที่เกี่ยวข้องกับสุข
 ภาวะทางจิตอย่างมีนัยสำคัญ ภายหลังจากการวิเคราะห์ถดถอยลอจิสติกยังคงพบนัยสำคัญทาง
 สถิติในการทำนายระดับสุขภาวะทางจิต ($B=-1.402$, $p<0.05$) แต่ทว่าไม่พบปัจจัยที่สัมพันธ์กับการ
 เห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ผลจากการศึกษานี้สามารถเป็นแนวทางในการดูแล
 และส่งเสริมเด็กและเยาวชนภายในศูนย์แห่งนี้ให้มีสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง
 เพิ่มขึ้นในอนาคต

สาขาวิชา สุขภาพจิต
 ปีการศึกษา 2565

ลายมือชื่อนิสิต
 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6270012830 : MAJOR MENTAL HEALTH

KEYWORD: psychological well-being, self-esteem, children and juvenile

Paphonpat Chaisirivikrom : The Psychological Well-Being and Self-Esteem of Children and Youth at Ban Kanchanaphisek Juvenile Vocational Training Centre.. Advisor: Assoc. Prof. PEERAPHON LUEBOONTHAVATCHAI, M.D.

This study was to investigate the groups of children and youth within the Juvenile Vocational Training Centre by conducting a cross-sectional descriptive study to learn more about mental health, self-esteem, including the related factors of mental health and self-esteem among 52 male juveniles in Ban Kanchanaphisek Juvenile Vocational Training Center. The pertinent data employed in the study comprise of forms for general information, psychological well-being, and self-esteem assessments, and they were analyzed by descriptive and inferential statistics. Nevertheless, the study result indicates that most of the samples have moderate levels of psychological well-being and self-esteem at 48.1% and 65.5% respectively. The psychological well-being score significantly and positively correlates with the self-esteem score ($r=.740$, $p<0.01$), and the role model factor is significantly linked to the subjects' psychological well-being ($p<0.05$). There is still, through Logistic regression analysis, a statistical significance in predicting the level of psychological well-being ($\beta=-1.402$, $p<0.05$), but the related factor to self-esteem was unfound in the current study. The results of this study can potentially be employed as a guide to steer and promote an enhanced level of psychological well-being and self-esteem among children and juveniles at the juvenile vocational training centre in the future.

Field of Study: Mental Health

Student's Signature

Academic Year: 2022

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้เป็นอย่างดีโดยได้รับความอนุเคราะห์จากหลายภาคส่วน ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ พิรพนธ์ ลีอบุญธวัชชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ไม่เพียงแต่ให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยแต่ยังกรุณาผู้วิจัยมาโดยตลอด โดยกรุณาสละเวลาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อันประมาทต่อการศึกษาวิจัย ทั้งในด้านข้อมูลวิชาการ กระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลและความรู้ทางสถิติ กำลังใจที่ได้รับจากท่านอาจารย์ในหลายวาระเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการศึกษาวิจัยนี้

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงศิริลักษณ์ ศุภปีติพร ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้อเสนอแนะและคำแนะนำต่าง ๆ ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถแก้ไขและปรับปรุงเนื้อหาและข้อมูลในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ลีอบุญธวัชชัย กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย ที่กรุณาชี้แนะแนวทางการแก้ไขข้อมูลในส่วนต่าง ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อวิทยานิพนธ์นี้ครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอบพระคุณคณะกรรมการจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้อนุญาตให้ใช้แบบประเมินสุขภาวะทางจิตซึ่งพัฒนาโดยคุณภณิดา ชนวิทยาสิทธิกุลและคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ได้อนุญาตให้ใช้แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองซึ่งพัฒนาโดยคุณบงอร สุปรिताเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยในครั้งนี้

ขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกอบรมฯ ที่ให้ความอนุเคราะห์เข้าเก็บข้อมูลและการคัดกรองผู้ต้องขัง ตลอดจนการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณจุฑาภัทร ศศิภิญโญ ที่กรุณาให้คำแนะนำขั้นตอนการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งประสานงานและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จนการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ปพนพัชร ชัยศิริวิกรม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Background and Rationale).....	1
2. คำถามการวิจัย (Research Questions).....	5
3. วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives).....	5
4. ขอบเขตการวิจัย (Scope)	6
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework).....	7
6. คำสำคัญ (Keywords).....	8
7. นิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational Definition).....	8
8. ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม.....	8
9. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	9
บทที่ 2	10
ทบทวนวรรณกรรม.....	10
ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Literature Review)	10
1. แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาวะทางจิต	10
2. แนวคิดเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	14
3. ทักษะสถานสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย	18

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
บทที่ 3	29
วิธีการดำเนินการวิจัย	29
1.1 ระเบียบวิธีวิจัย	29
1.2 ประชากร.....	29
1.3 การคัดเลือกประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง.....	29
1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)	35
1.7 ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม (Ethic Consideration).....	36
บทที่ 4	37
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล.....	37
ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านครอบครัว.....	41
ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านโทษจากการกระทำผิด.....	43
ส่วนที่ 4 ด้านสุขภาวะทางจิต.....	44
ส่วนที่ 5 ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	45
ส่วนที่ 6 สหสัมพันธ์ระหว่างค่าคะแนนสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง	46
ส่วนที่ 7 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะทางจิต	46
ส่วนที่ 8 ปัจจัยทำนายสุขภาวะทางจิต.....	53
ส่วนที่ 9 ปัจจัยทำนายการเห็นคุณค่าในตนเอง	53
บทที่ 5	60
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	60
1. สรุปผลการวิจัย.....	60

2. การอภิปรายผล	61
3. ข้อเสนอแนะ	67
4. ข้อจำกัดในการศึกษา.....	67
บรรณานุกรม.....	69
ภาคผนวก.....	74
ประวัติผู้เขียน	80

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Background and Rationale)

ประชากรหรือทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ประชากรที่มีคุณภาพย่อมมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้น แต่อย่างไรก็ตาม การที่จะให้ประชากรของประเทศมีคุณภาพตามที่กล่าวนั้นจะต้องมีการพัฒนาคุณภาพของประชากรโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากรในวัยเด็กและผู้ที่เป็นเยาวชนซึ่งนับว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญและมีคุณค่าอย่างยิ่ง เนื่องจากเด็กและเยาวชนเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในภายภาคหน้า เด็กและเยาวชนจึงควรได้รับการปกป้องดูแลตั้งแตอยู่ในครรภ์มารดา เมื่อภายหลังคลอดก็ควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ อย่างเต็มที่และสม่ำเสมอจากครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมด้านคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถปรับตัวและอาศัยอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข (คณิงนิจ วิหคมาตย์, 2552)

อย่างไรก็ดี การปฏิบัติตามมโนทัศน์ข้างต้นก็มิใช่จะทำได้โดยง่าย ด้วยสภาพของสังคมไทยในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้อารมณ์ความรู้สึกและการหาเลี้ยงชีวิตเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลกระทบต่อหน่วยทางสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาคือความพยายามครอบครองทรัพยากรต่าง ๆ ในรูปของการแข่งขันทางสังคม เช่น การศึกษา อาชีพการงาน เศรษฐฐานะ รูปแบบการดำรงชีพ การครอบครองปัจจัยสี่ ฯลฯ การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมอย่างรวดเร็วนี้ทำให้โครงสร้างทางสังคมเปลี่ยนไปในลักษณะที่ขาดความสมดุลในการพัฒนา ส่งผลให้สถาบันหลักทางสังคมอ่อนแอ สะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมถอยด้านจิตใจและจริยธรรมก่อให้เกิดอาชญากรรมลักษณะใหม่ ๆ ที่สลับซับซ้อนมากขึ้น (พรพรรณ มากบุญ, 2555) โดยเฉพาะในกลุ่มของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งมักมุ่งเน้นในเรื่องความรุนแรงและค่านิยมที่เน้นวัตถุมากกว่าคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้พบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่วัยรุ่นแสดงออกถึงพฤติกรรมความรุนแรงบ่อยครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการยกพวกตีกัน การมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การลักขโมย จี้ปล้น ช่มชู้ อนาคต การทำแท้งและการก่อความไม่สงบต่อสังคมส่วนรวม (กรมสุขภาพจิต, 2547) โดยจะเห็นได้จากสถิติคดีของเด็กและเยาวชน

ที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2555-2559 จำแนกตามฐานความผิด รายละเอียดปรากฏตามตารางต่อไปนี้

หน่วย : คดี

ฐานความผิด	จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี				
	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	6,800	7,260	7,208	6,874	5,960
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	4,086	4,263	3,759	4,200	4,170
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	1,576	1,636	1,383	1,498	1,432
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงและการปกครอง	1,034	1,241	866	887	861
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	14,773	15,530	16,508	13,884	12,406
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุ ระเบิด	2,274	2,613	3,252	2,807	2,248
ความผิดอื่นๆ	3,733	4,220	3,561	3,470	3,279
รวม	34,276	36,763	36,537	33,620	30,356

ตารางที่ 1.1 : สถิติคดีของเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2555-2559 จำแนกตามฐานความผิด (หมายเหตุ: จากรายงานการดำเนินงานของรัฐต่อสาธารณชนรายปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555-2559 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน)

จากตารางข้างต้นจะพบว่าการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในประเทศไทยมีตั้งแต่คดีที่ความรุนแรงน้อย เช่น การลักขโมย ไปจนถึงกระทั่งถึงคดีที่มีความรุนแรง เช่น การฆ่าคนตาย กระทำ

การอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต ฯลฯ เมื่อพิสูจน์ตามกระบวนการยุติธรรมของประเทศแล้วว่าเป็นผู้กระทำความผิด เด็กและเยาวชนเหล่านี้ก็ต้องรับโทษจำคุก ซึ่งเป็นโทษทางอาญาประเภทหนึ่งที่ถูกนำมาใช้เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม การควบคุมตัวผู้กระทำความผิดโดยใช้เรือนจำในยุคแรก มีวัตถุประสงค์เน้นการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้น ทดแทน และข่มขู่ยับยั้ง มุ่งประสงค์เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของสังคมเป็นสำคัญ ผู้กระทำความผิดควรถูกกำจัดออกจากสังคมเพื่อไม่ให้มีโอกาสกระทำความผิดได้อีก (ศรีนยา ศรีมา, 2563) แต่ด้วยกระบวนการศึกษาและสั่งสมองค์ความรู้ด้านนิติศาสตร์และสังคมศาสตร์ ส่งผลให้เกิดแนวคิดเรื่องการแก้ไขฟื้นฟูและการให้โอกาส โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนซึ่งกฎหมายถือว่าความผิดที่ได้กระทำไปนั้นอาจกระทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ด้วยขาดประสบการณ์อันจำเป็นต่อการควบคุมตนและการดำรงชีวิต จึงเป็นที่มาของการให้เด็กและเยาวชนรับโทษจากการกระทำความผิดในทัณฑสถานที่เรียกว่า “ศูนย์ฝึกและอบรม” แทนการต้องโทษในเรือนจำอย่างผู้กระทำความผิดที่กฎหมายถือว่าอยู่ในวัยผู้ใหญ่ โดยกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีอำนาจหน้าที่ในการ (ก) ดำเนินการด้านการควบคุมดูแล บำบัดแก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน พัฒนาพฤตินิสัยและสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เข้ารับการฝึกอบรม (ข) ดำเนินการด้านกิจกรรมชุมชนและประสานความร่วมมือเพื่อการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็ก และ (ค) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทัณฑสถานสำหรับเด็กและเยาวชนในปัจจุบันมีทั้งสิ้น 19 แห่ง กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ แต่สาเหตุที่ผู้วิจัยสนใจทำการศึกษา ณ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก ซึ่งรับเยาวชนเพศชายตามเกณฑ์อายุของผู้เป็นเยาวชนตามนิยามที่กฎหมายกำหนดคืออายุเกินสิบห้าปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์และต้องอยู่จนครบระยะเวลาที่ศาลพิพากษานั้นเนื่องจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกมีความแตกต่างจากศูนย์ฝึกแห่งอื่นอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ในแง่ของการบริหารจัดการ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกกว่าจ้างผู้ที่มีได้เป็นข้าราชการแต่มีความเชี่ยวชาญกับการจัดการปัญหาสังคมมาเป็นผู้บริหารศูนย์ฝึกฯ โดยในการบริหารจัดการและการดำเนินการเป็นปกติธุระนั้น จะไม่ใช่หลักอำนาจหรือความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชน มีกิจกรรมเสริมสร้างคุณค่าในตัวเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้กระทำความผิด และให้

ความสำคัญกับกระบวนการสร้างความเป็นพลเมืองหลังก้าวพลาด เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ ภายใต้นแนวคิดที่ว่า

บ้านกาญจนาภิเษก	ไม่ใช่	คุก
เยาวชน	ไม่ใช่	นักโทษ ไม่ใช่อาชญากร
เจ้าหน้าที่	ไม่ใช่	ผู้คุม
แต่.....บ้านกาญจนาภิเษก	คือ	บ้านทดแทนชั่วคราวของวัยรุ่นที่ก้าวพลาด

จากแนวคิดข้างต้น ในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ บ้านกาญจนาภิเษกใช้วิธีการเสริมแรง ด้านคุณค่าให้กับเด็กและเยาวชน โดยชี้ให้เห็นถึงคุณค่าที่เด็กและเยาวชนแต่ละคนมีในตนเอง บ้านกาญจนาภิเษกเชื่อว่าการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นจะเสริมพลังด้านบวกให้แก่เด็กและเยาวชนที่เคยเลือกทางผิดเพื่อให้พวกเขาสามารถต่อสู้กับด้านมืดในอดีต พัฒนาแนวคิดในการดำรงอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในปัจจุบัน กลับตัวเป็นคนดีและกลับไปอยู่ร่วมกับครอบครัวและสังคมได้อย่างเป็นปกติและมีความสุข

ในการดำเนินการเพื่อสร้างการเห็นคุณค่าและนับถือตัวเองนั้น บ้านกาญจนาภิเษกใช้วิธีการที่แตกต่างอย่างสิ้นเชิงจากทัณฑสถานอื่นในประเทศไทย ทั้งในด้านการบริหารจัดการเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของศูนย์ฝึก สภาพแวดล้อม วิถีชีวิต และกิจกรรมที่กำหนดให้ปฏิบัติ ด้วยความเชื่อว่า บ้านกาญจนาภิเษกไม่ใช่คุก เด็กและเยาวชนไม่ใช่อาชญากร ส่งผลให้อัตราการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกมีไม่ถึงร้อยละ 5 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยจากงานวิจัยของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนอยู่ที่มากกว่าร้อยละ 15 (อรุณฉัตร, 2561)

บ้านกาญจนาภิเษกนั้นเริ่มเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 โดยเป็นโครงการนำร่องที่ต้องการจะดำเนินการให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีแนวทางใหม่ในการดูแลและปกป้องสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดให้มีความเป็นอยู่ที่เอื้อต่อการต่อการกลับตัวกลับใจ โดยมีพันธกิจในการดำเนินงานด้วยความมุ่งมั่นให้เด็กที่เข้ามาอยู่ในศูนย์ฯ หลุดพ้นจากพันธนาการหรือภาพลักษณ์ของเด็กในคุก อันธพาล หรือนักโทษ ด้วยการหนุนและกระตุ้นให้เห็นคุณค่าในตัวเองอย่างต่อเนื่องจนตัวเด็กเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนไปในทางที่ดี โดยเป็นการเปลี่ยนแปลงจากใจของพวกเขาเอง จากความปรารถนาที่จะเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่ชื้ออยากเปลี่ยนเพราะมีผู้บอก สั่ง แนะนำ หรือโดนบังคับ

แนวความคิดดูแลและปกครองของบ้านกาญจนาภิเษกนั้นอยู่ภายใต้ความเชื่อที่ว่าเมื่อเด็กและเยาวชนตระหนักในคุณค่าของตัวเอง การเปลี่ยนแปลงที่อยากเห็นแต่ไม่เคยได้เห็นก็จะก่อรูปก่อร่างอย่างมุ่งมั่นและเต็มเปี่ยมไปด้วยพลัง เด็กและเยาวชนจะได้รับสิทธิเต็มเพื่อเรียกคุณค่ากลับคืนมา ด้วยบางคนอาจยังฝังใจและเข้าใจว่าตนเองคือ นักโทษ หมดสิ้นซึ่งการต่อรอง ต้องเป็นผู้ปฏิบัติตามแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้น เจ้าหน้าที่ทุกคนในศูนย์ฝึกฯ จึงมุ่งเน้นเรื่องสิทธิการแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมโดยได้มีการออกแบบโครงสร้างกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมวัตถุประสงค์ดังกล่าวโดยมุ่งเน้นการทำงานไปที่ “ด้านสว่าง” ของเด็กและเยาวชนผู้ก้าวพลาด ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์เหตุการณ์และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ปรากฏอยู่ในหน้าข่าว หรือเป็นเรื่องราวในภาพยนตร์ ด้วยความเชื่อว่าสิ่งสำคัญของการทำงานเพื่อช่วยเหลือเยาวชนที่เคยทำผิดพลาด คือต้องยอมรับว่ามนุษย์ไม่ได้เกิดมาเพื่อทำสิ่งที่เลวร้ายและผิดพลาด เช่นเดียวกับการยอมรับในจุดอ่อนและจุดแข็งของเด็ก ๆ เพื่อตอบโจทย์สิ่งที่พวกเขาต้องการอย่างแท้จริง

ทั้งนี้ ด้วยยังไม่เคยมีการศึกษาวิจัยว่าการดำเนินการในลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งแตกต่างจากศูนย์ฝึกและทัณฑสถานอื่น ๆ นั้น ส่งผลต่อสุขภาวะทางจิตของเด็กและเยาวชนหรือไม่อย่างไร และความมุ่งหมายที่ศูนย์ฝึกต้องการสร้างเสริมพลังให้เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกเห็นคุณค่าในตนเอง ปรับพฤติกรรมเสียและกลับมามีชีวิตใหม่บนครรลองที่ถูกต่อนั้นสัมฤทธิ์ผลหรือไม่อย่างไร ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ของสุขภาวะทางจิตกับการเห็นคุณค่าในตนเองในเด็กและเยาวชน ณ ศูนย์ฝึกดังกล่าว เพื่อให้บุคลากรทางกฎหมายด้านทัณฑสถานและการคุมประพฤติ ตลอดจนผู้ที่สนใจใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการและนโยบายต่าง ๆ ที่จะเอื้อประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนของประเทศต่อไป

2. คำถามการวิจัย (Research Questions)

2.1 สุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกเป็นอย่างไร

2.2 สุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกมีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

3.1 เพื่อศึกษาสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

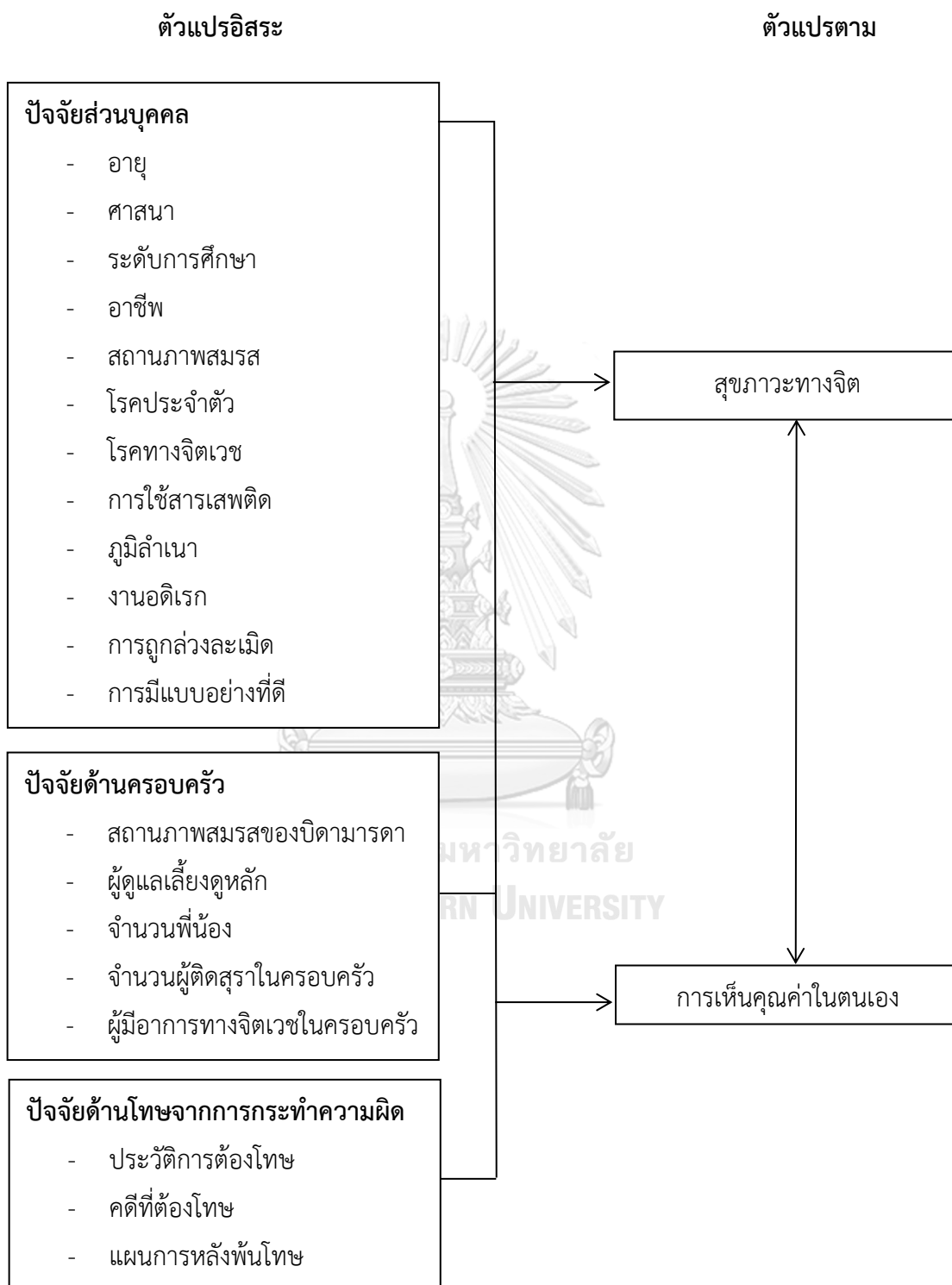
3.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

4. ขอบเขตการวิจัย (Scope)

ทัศนสถานในประเทศไทยในปัจจุบันมีหลากหลายประเภท แบ่งและแยกตามอายุของผู้กระทำความผิดและประเภทความผิด สำหรับทัศนสถานสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทยที่เรียกว่า “ศูนย์ฝึกอบรม” นั้น ปัจจุบันมีอยู่ทั้งสิ้น 19 แห่ง อย่างไรก็ตาม การวิจัยนี้มุ่งเน้นที่การศึกษาเด็กและเยาวชน ณ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกเท่านั้น ด้วยเป็นศูนย์ฝึกที่มีวิธีการดำเนินการและขั้นตอนในการดูแลเด็กและเยาวชนแตกต่างจากศูนย์ฝึกอบรมอื่นอย่างมีนัยสำคัญ

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

6. คำสำคัญ (Keywords)

สุขภาวะทางจิต

การเห็นคุณค่าในตนเอง

เด็กและเยาวชน

7. นิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational Definition)

“เด็กและเยาวชน” หมายถึง เด็กและเยาวชนตามที่พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ได้นิยามไว้ กล่าวคือ

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา 73 แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่ยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์ “เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์

“สุขภาวะทางจิต” หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตและความรู้สึกที่มีต่อการเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต ซึ่งวัดโดยแบบประเมินสุขภาวะทางจิต (The General Well-Being Schedule) ซึ่งสร้างโดย Harold J. Dupuy โดยมีพื้นฐานจากทฤษฎีของ Kurt Lewin ซึ่งภวนิดา ชนวิทยาสีทธิกุล พัฒนาแบบวัดจากสมจิต หนูเจริญกุล, ประครอง อินทรสมบัติ และพรรณวดี พุทธิวัฒนะ ที่แปลจากแบบวัดที่ Dupuy สร้างขึ้น

“การเห็นคุณค่าในตนเอง” หมายถึง การเห็นคุณค่าในตนเอง ตระหนักรู้ และเข้าใจว่าตนเองมีคุณค่า มีความสำคัญ และมีความสามารถมากเพียงพอที่จะประกอบกิจการงานต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้ ซึ่งวัดโดยแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองซึ่ง บังอร สุปรिता ดัดแปลงจาก นาทยา วงศ์หลีกภัย แปลจาก Coppersmith Self-Esteem Inventory ซึ่งเป็นแบบสอบถามการประเมินความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองที่แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านตนเองโดยทั่วไป ด้านครอบครัว และด้านสังคม

8. ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเป็นการเก็บข้อมูลซึ่งแสดงความรู้สึกส่วนตัวโดยอิสระ ดังนั้นผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเป็นความลับ ไม่นำข้อมูลส่วนตัวมาเปิดเผย รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยได้รับทราบข้อมูลในการวิจัยและแสดงความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัยก่อนทำการเก็บข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล

มีสิทธิที่จะปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยเมื่อใดก็ได้ ผู้วิจัยจะระมัดระวังอันตรายที่จะเกิดขึ้นทั้งทางร่างกาย และจิตใจ รวมทั้งผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยสามารถมีอิสระที่จะสมัครใจเข้าร่วมโครงการโดยไม่มีการข่มขู่ บังคับใด ๆ จากผู้วิจัย หรือผู้ที่มีอิทธิพลอำนาจและผู้วิจัยจะไม่แสวงหาประโยชน์จากผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยเพียงเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการและจะไม่ทอดทิ้งหรือแบ่งแยกบุคคลหรือกลุ่มคนที่ อาจได้ประโยชน์จากความก้าวหน้าของการวิจัย

ขั้นตอนและวิธีการศึกษาวิจัยได้ยึดหลักจรรยาบรรณของการวิจัยในมนุษย์ ดังนี้

1) หลักความเคารพในบุคคล (Respect for person) ผู้วิจัยให้ข้อมูลอย่างครบถ้วนจน ผู้เข้าร่วมวิจัยเข้าใจเป็นอย่างดีและตัดสินใจอย่างอิสระในการให้ความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัย จะเก็บรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล การรายงานผลการศึกษาคงจะไม่ระบุชื่อ ตำแหน่ง ภูมิฐานะของ ผู้ให้ข้อมูล ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันว่าการศึกษานี้จะไม่มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เคารพในการให้ คำยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยโดยได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง พอเพียง ไม่ปิดบังข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงที่ อาจเกิดขึ้นในระหว่างการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลไม่ถูกชักจูงด้วยอามิสสินจ้าง และมีสิทธิที่จะถอนตัวจาก โครงการวิจัยโดยไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหาย

2) หลักการให้ประโยชน์ไม่ก่อให้เกิดอันตราย (Beneficence/ Non-maleficence) การตอบ คำถามในการวิจัยครั้งนี้ไม่มีผลใด ๆ ต่อวิถีการดำเนินชีวิตหรือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นปกติ ฐานะในศูนย์ฝึกฯ รวมทั้งการนำเสนอผลงานวิจัยก็จะเป็นไปในภาพรวมเสมอ

9. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

9.1 ทราบถึงความสัมพันธ์ของสุขภาพทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและ เยาวชนที่กระทำความผิดและต้องโทษ

9.2 เพื่อให้บุคลากรทางกฎหมายด้านทัณฑสถานและการคุมประพฤติ ตลอดจนเจ้าหน้าที่สนใจได้ ใช้ข้อมูลจากการวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการและนโยบายด้านการคุมประพฤติที่จะเอื้อ ประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนของประเทศต่อไป

9.3 เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยเชิงลึกต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Literature Review)

1. แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาวะทางจิต

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่าแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะทางจิต (Psychological Well-Being: PWB) นั้นมีอยู่หลากหลายแต่สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 แนวคิดหลัก คือ 1) สุขภาวะทางจิตเป็นความรู้สึกทางบวกและทางลบ และ 2) สุขภาวะทางจิตเน้นหน้าที่ทางจิตใจด้านบวก (positive psychological functioning) ทั้งสองแนวคิดมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

1) สุขภาวะทางจิต: ความรู้สึกด้านบวกและด้านลบ

Bradburn (1969 อ้างถึงใน สรรัญญา จันทร์ชูสกุล, 2555) นักสังคมศาสตร์และนักจิตวิทยาผู้มีชื่อเสียงได้ให้ความหมายของสุขภาวะทางจิตว่าเป็นสภาวะทางจิตใจของบุคคลซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ด้าน คือความรู้สึกทางบวก เช่น ความพึงพอใจ ความสุข สนุกสนาน และความรู้สึกทางลบ เช่น ความวิตกกังวล ความทุกข์ ความเครียด ความว้าเหว และความซึมเศร้าที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือประสบการณ์ของชีวิตในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง มนุษย์แต่ละคนรับรู้สุขภาวะทางจิตที่แตกต่างกัน บุคคลที่มีสุขภาวะทางจิตสูงจะมีความรู้สึกหรือสภาพอารมณ์ทางบวกมากกว่าด้านลบ แต่การที่บุคคลจะมีความสุขได้อย่างแท้จริงนั้น จะต้องเกิดจากความสมดุลขององค์ประกอบทั้ง 2 ด้าน

Andrew & Witney (1975 อ้างถึงใน พัศตราภรณ์ พงษ์สิทธิศักดิ์, 2546) กล่าวว่าสุขภาวะทางจิตมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้สึกทางบวก ความรู้สึกทางลบ และความพึงพอใจในชีวิต ความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกทางลบเกิดจากอารมณ์ความรู้สึกของบุคคลที่เผชิญกับสถานการณ์ในขณะนั้น ๆ ส่วนความพึงพอใจในชีวิตเป็นการรับรู้และการตัดสินใจของแต่ละบุคคล

Campbell (1976 อ้างถึงใน นายภูว แสงวัฒน์, 2559) ได้กล่าวว่าสุขภาวะทางจิตคือความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตและความรู้สึกที่มีต่อการเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต แบ่งออกเป็นอารมณ์ด้านบวกและด้านลบ เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์นั้น ๆ โดยการ

ประเมินสุขภาวะทางจิตจะประเมินหลังจากบุคคลนั้นได้เผชิญกับสถานการณ์นั้นแล้วและสะท้อนผลออกมาเป็นความสุขทางจิตใจโดยแสดงออกถึงอารมณ์ทางบวกและความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลนั้น

Dupuy (1977 อ้างถึงใน McDowell, 2006) กล่าวถึงสุขภาวะทางจิตว่าเป็นความรู้สึกอันบุคคลแสดงหรือตอบสนองต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะมีทั้งความรู้สึกด้านบวกและด้านลบ บุคคลที่มีความรู้สึกด้านบวกมากก็อนุมานได้ว่าเป็นผู้ที่มีสุขภาวะทางจิตที่ดี

Diener (1984; 2000) กล่าวว่าสุขภาวะทางจิตนั้นคืออารมณ์และความรู้สึกของบุคคลที่สะท้อนมาจากสถานการณ์ที่ได้พบเจออันบุคคลได้ประเมินผ่านกระบวนการทางปัญญาในภาพรวม ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือความรู้สึกทางบวก ความรู้สึกทางลบ และความรู้สึกพึงพอใจในชีวิต

2) สุขภาวะทางจิตเฉพาะมิติของความรู้สึกทางบวก

Ryff (1995 อ้างถึงใน สรรัญญา จันทรชูสกุล, 2555) มองว่าสุขภาวะทางจิตคือความรู้สึกทางบวกของสุขภาพจิต (positive mental health) แบ่งออกได้เป็น 6 มิติที่มีความคาบเกี่ยวกัน ได้แก่ การยอมรับในตนเอง การมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น การมีอิสระในตนเอง ความสามารถในการจัดการกับสิ่งแวดล้อม การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต และการเติบโต ซึ่งการประเมินทั้ง 6 มิตินี้เป็นการประเมินตลอดช่วงชีวิต มิได้ประเมินเฉพาะสถานการณ์ที่บุคคลเผชิญอยู่ในปัจจุบัน โดย Ruderman เป็นอีกผู้หนึ่งที่มีมองว่าสุขภาวะทางจิตคือความรู้สึกทางบวกโดย Ruderman et al. (2002 อ้างถึงใน พิศสมัย อรทัย, 2548) ได้เสนอรูปแบบการวัดสุขภาวะทางจิตโดยอธิบายว่าสุขภาวะทางจิตประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 3 ชนิด ได้แก่ 1) ความพึงพอใจในชีวิต หมายถึง ความรู้สึกพอใจต่อรูปแบบการใช้ชีวิตโดยทั่วไปของตนเอง 2) การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การรู้สึกว่าตนมีคุณค่าและความสำคัญ และ 3) การยอมรับตนเอง หมายถึงการยอมรับตัวตนของตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของ Joshi, Kumari & Jain (2008) ที่มองว่าสุขภาวะทางจิตนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล โดยเป็นภาวะของความสุข ความพึงพอใจ ความรู้สึกผ่อนคลาย และความสงบภายในจิตใจที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับประสบการณ์ที่ผ่านมาในชีวิต

1.1 องค์ประกอบของสุขภาวะทางจิต

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่านอกจากนิยามของสุขภาวะทางจิตที่มีผู้ได้ให้ความเห็นไว้หลากหลายแล้ว องค์ประกอบของสุขภาวะทางจิตก็มีแนวคิดที่หลากหลายเช่นกัน โดยสามารถสรุปแนวคิดที่สำคัญออกเป็นแนวคิดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

แนวคิดที่ 1

Dupuy (1977 อ้างถึงใน McDowell, 2006) กล่าวว่า สุขภาวะทางจิตเป็นความรู้สึกต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เป็นอยู่ ประกอบด้วยความรู้สึกทางบวกและทางลบ การมีสุขภาวะทางจิตสะท้อนให้ความรู้สึกภายในจิตใจของบุคคล 6 ด้าน คือ

1) ความวิตกกังวล (anxiety) เป็นผลจากการประเมินสถานการณ์ว่ามีความอันตรายมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการรับรู้ปฏิกิริยาการตอบสนอง เช่น เครียด หงุดหงิด กลัว หวาดหวั่น กระสับกระส่าย กัดฟัน ว้าวุ่นใจ และวิตกกังวล

2) ภาวะซึมเศร้า (depression) คือภาวะจิตใจหม่นหมอง หดหู่ เศร้าซึม ท้อแท้ ไม่มีกำลังใจ สิ้นหวัง มองโลกในแง่ร้าย รู้สึกว่าตัวเองไร้ค่า ต่ำหนีดตัวเอง

3) ภาวะสุขภาพโดยทั่วไป (general health) คือความเจ็บป่วยหรือความผิดปกติของร่างกายที่รบกวนจิตใจหรือทำให้ไม่สบายใจ

4) ความมีชีวิตชีวา (vitality) คือความรู้สึกมีพลัง กระชุ่มกระชวย มีขวัญและกำลังใจสนใจการทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อยหรือหมดพลัง นอนหลับพักผ่อนได้เพียงพอกับความ ต้องการของร่างกายและตื่นนอนด้วยความสดชื่น

5) ความผาสุก (positive well-being) คือความรู้สึกว่าชีวิตมีความสุข มีความพอใจกับชีวิต และรูปแบบการใช้ชีวิตโดยรวม

6) การควบคุมตนเอง (self-control) คือการควบคุมความคิด พฤติกรรม อารมณ์ และความรู้สึกของตนเองให้มั่นคง สามารถเผชิญปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ความเครียดและความวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตลดลง

แนวคิดที่ 2

Diener (1984; 1994; 2000) มองว่าองค์ประกอบที่สำคัญของสุขภาวะทางจิตคือ 1) ความรู้สึกทางบวก 2) ความรู้สึกทางลบ และ 3) ความพึงพอใจในชีวิต องค์ประกอบทั้งสามนี้แม้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันแต่ก็สามารถแยกโครงสร้างออกจากกันได้อย่างอิสระต่อกัน Diener (1994) กล่าวว่า สุขภาวะทางจิตนี้มีทั้งองค์ประกอบที่คงที่และที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ด้วยเหตุนี้ การประเมินของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ กล่าวคือ การประเมินองค์ประกอบความพึงพอใจในชีวิตเป็นการประเมินภาพรวมของชีวิตหรือความพึงพอใจในมิติเฉพาะ เช่น การแต่งงานหรือการทำงาน โดยใช้กระบวนการทางปัญญาในการตัดสินใจ แต่สำหรับการประเมินทางด้านอารมณ์นั้นจะขึ้นอยู่กับสถานะเหตุการณ์ที่เข้ามากระทบที่บุคคลใช้อารมณ์ความรู้สึกประเมินการรับรู้ของตนเองตามอารมณ์และความรู้สึกที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ประเมิน (Diener, 1994; 2000)

แนวคิดที่ 3

Ryff (1989; 1995) ได้พัฒนาองค์ประกอบสุขภาวะทางจิตที่เน้นหน้าที่ทางจิตใจในด้านบวก (positive psychological functioning) ที่พัฒนาจากแนวคิดต่าง ๆ ได้แก่ แนวคิดความสมบูรณ์ของชีวิต (self-actualization) ของ Maslow (1968) แนวคิดการเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ (fully functioning person) ของ Rogers (1961) การพัฒนาลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลอย่างเป็นระบบ (formulation of individuation) ของ Jung (1933) และการมีวุฒิภาวะ (maturity) ของ Allport (1961) แนวคิดพัฒนาการตลอดช่วงชีวิต (life span developmental perspectives) แนวคิดด้านจิตสังคม (psychosocial stage model) ของ Erikson (1959) งานวิจัยของ Buhler (1935; Buhler และ Massarik, 1968) เรื่องพื้นฐานของชีวิต (basic life tendencies) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการบรรลุถึงสิ่งที่ต้องการในชีวิต แนวคิดของ Neugarten (1968, 1973) ที่อธิบายถึงลักษณะบุคลิกภาพที่เปลี่ยนไปในวัยผู้ใหญ่และวัยสูงอายุ ตลอดจนเกณฑ์ในการวัดลักษณะสุขภาพจิตที่ดีของ Jahoda (1958) จนเกิดเป็นองค์ประกอบสุขภาวะทางจิต 6 มิติ มีรายละเอียดดังนี้

1) การยอมรับในตนเอง (self-acceptance) หมายถึง การมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง เข้าใจและยอมรับคุณลักษณะต่าง ๆ ของตนเอง ทั้งในด้านที่ดีและไม่ดี รวมถึงการมีความรู้สึกต่อตนเองในทางบวก

2) การมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น (positive relations with others) หมายถึง การมีความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรกับผู้อื่น มีความไว้วางใจและพึงพอใจต่อกันและกัน ให้ความใส่ใจกับสวัสดิภาพของผู้อื่นและสามารถรักษาสัมพันธภาพที่มีให้คงอยู่ได้

3) ความมีอิสระในตนเอง (autonomy) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมและกำกับตนเองได้อย่างเป็นอิสระ สามารถอดทนต่อกระแสสังคมภายนอก สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองจากภายใน และสามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง

4) ความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อม (environmental mastery) หมายถึง ความเชี่ยวชาญและความสามารถในการจัดการสภาพแวดล้อมในกรณีที่ชุมชนการณมีความซับซ้อนจากภายนอก รวมถึงการใช้โอกาสต่าง ๆ ที่มีอยู่หรือได้รับได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต (purpose in life) หมายถึง การมีเป้าหมาย และ/หรือ ทิศทางในชีวิตของตนเอง มองเห็นคุณค่าของชีวิตทั้งในอดีตและปัจจุบัน และเชื่อในวัตถุประสงค์ของชีวิตที่สอดคล้องกับเป้าหมายในการดำรงชีวิต

6) การเติบโตของงาม (personal growth) หมายถึง การมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง การรับรู้ความก้าวหน้าของตนเอง การเปิดประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่นำไปสู่การพัฒนาตัวตนและพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเองมาจากคำว่า “Self-esteem” ในภาษาอังกฤษ จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง มีผู้ให้คำจำกัดความไว้แตกต่างกันหลากหลาย ดังนี้

Maslow (1970) ได้ให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองว่าเป็นความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและมีความสามารถเพียงที่จะกระทำการต่าง ๆ ได้ หากบุคคลประเมินตนเองไปในทางบวกก็จะเกิดสิ่งที่เรียกว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง แต่หากประเมินไปในทางลบ ก็จะก่อให้เกิดความรู้สึกด้อยเป็นปมในจิตใจ

Coopersmith (1981) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองหมายถึงการพิจารณาและตัดสินคุณค่าของตนเอง การแสดงทัศนคติที่บุคคลมีต่อตนเอง การยอมรับหรือไม่ยอมรับตนเอง ตลอดจน

ขอบเขตของความเชื่อที่บุคคลมีต่อความสำคัญ ความสำเร็จ และคุณค่าในตนเองซึ่งเป็นประสบการณ์ส่วนตัวที่แต่ละบุคคลแสดงต่อบุคคลอื่นทางคำพูดและพฤติกรรม

Ross และ Broh (2000) มองว่าการเห็นคุณค่าในตนเองคือการตระหนักรู้และเข้าใจว่าตนเองมีคุณค่าและมีความสามารถมากเพียงพอที่จะประกอบกิจการงานต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้

Rosenberg (2005) นิยามการเห็นคุณค่าในตนเองว่าเป็นลักษณะทั้งด้านบวกและด้านลบที่บุคคลมองตนเอง ตลอดจนการประเมินคุณค่าของตนเองและความคู่ควรที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงแสดงถึงการเคารพนับถือตนเองสูง ไม่ใช่การหลงตนหรือเห็นแก่ตัว การเห็นคุณค่าในตนเองนี้ก็เป็นองค์ประกอบหนึ่งของความคิดเกี่ยวกับตนเอง (self-concept) หรือสิ่งที่ Rosenberg ให้ความหมายว่าเป็นภาพรวมของสิ่งที่บุคคล มอง คิด และรู้สึกถึงตนเอง นอกจากการเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) แล้ว การรับรู้พลังความสามารถแห่งตน (self-efficacy) หรือการเป็นนายตนเอง (mastery) และ อัตลักษณ์แห่งตน (self-identities) ก็เป็นส่วนสำคัญของความคิดเกี่ยวกับตนเอง

กรมสุขภาพจิต (2541) ให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองว่าหมายถึงความรู้สึกนึกคิดที่ดีที่บุคคลมีต่อตนเอง ความรัก ความนับถือตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ความรู้สึกที่ดีดังกล่าวจะส่งผลให้บุคคลมีความมั่นใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้โดยไม่ต้องอาศัยหรือพึ่งพาบุคคลอื่น

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2540) มองว่าการเห็นคุณค่าในตนเองคือความเชื่อมั่นในตนเอง ความรู้สึกที่ว่าตนเองมีความสามารถและพร้อมที่จะนำความสามารถเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ในขณะที่ศกวรรณ กาญจนภักดิ์ (2549) มองว่าการเห็นคุณค่าในตนเองคือการที่บุคคลพิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของตนเอง มองตนเองว่าเป็นบุคคลที่มีคุณค่าและความสำคัญ สามารถยอมรับความล้มเหลวและกล้าที่จะปรับปรุงและพัฒนาไปสู่เป้าหมายใหม่ที่วางไว้และได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง

อนุรักษ์ บัณฑิตยชาติ (2542) มองว่าการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง เกิดจากการเปรียบเทียบตัวตนที่แท้จริงของตนเองกับตัวตนในอุดมคติที่บุคคลประสงค์ที่จะเป็น โดยการประเมินคุณค่าของตนเองจากลักษณะทางกายภาพ จิตใจ ความเชื่อ ทักษะ ค่านิยม

ความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถด้านต่าง ๆ อนึ่ง การเห็นคุณค่าในตนเองยังเกิดจากการเป็นที่ยอมรับของบุคคลรอบข้างด้วย

ปิยะดา แก้วดำ (2550) มองว่าการเห็นคุณค่าในตนเองคือการพิจารณาตัดสินคุณค่าและความสามารถของบุคคลโดยใช้ความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อตนเอง มีความเข้าใจตนเองว่าเป็นผู้มีคุณค่า มีความสำคัญและเห็นว่าคุณค่าที่ตนมีนั้นเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นในสังคม

วิภาวี วงศ์อนันตนนท์ (2552) นิยามการเห็นคุณค่าในตนเองว่าเป็นการประเมินความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองว่าตนเองมีคุณค่าและความสำคัญ สามารถยอมรับและมีความภาคภูมิใจในตนเอง

อนึ่ง จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองนั้น Carl R. (2015 อ้างถึงในศิริวรรณ ทวีวัฒนปริษา, 2549) ได้เสนอแนวคิดที่สำคัญเรื่อง “ทฤษฎีตัวตน” (Self Theory) ซึ่งเชื่อว่าบุคลิกภาพของบุคคลจะเป็นเช่นไรย่อมเกิดจากลักษณะของตัวตน 3 ลักษณะ ได้แก่ ความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self Concept) ตัวตนตามที่เป็นจริง (Real Self) และตัวตนในอุดมคติ (Ideal Self) ตัวตนทั้ง 3 ลักษณะนี้หากตรงกันค่อนข้างมาก บุคคลจะมีบุคลิกภาพมั่นคง แต่หากแตกต่างกันและขัดแย้งกันมาก บุคคลจะมีความสับสนและอ่อนแอด้านบุคลิกภาพ บุคคลที่จะมีตัวตนทั้ง 3 ลักษณะตรงกันค่อนข้างสูงคือผู้เติบโตมาในครอบครัวที่บิดามารดารักลูกโดยปราศจากเงื่อนไข นอกจากนี้ D. Offer (1984) ยังได้นำเสนอผลการศึกษาระยะยาว 10 ปีเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของเด็กวัยรุ่น โดยมองว่าวัยรุ่นปกติจะประกอบด้วยตัวตน 5 ด้านคือ

1) ตัวตนที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ - โดยปกติแล้ว วัยรุ่นส่วนใหญ่สามารถสนุกสนานและมีความสุขกับชีวิต ทั้งยังสามารถผ่อนคลายภายใต้สภาวะปกติทั่วไป พวกเขาเชื่อว่าตนเองสามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตได้ดี ในช่วงนี้เอง วัยรุ่นทั่วไปส่วนใหญ่รู้สึกภูมิใจกับภาพลักษณ์ทางร่างกาย (body image) และเชื่อว่าตนเองแข็งแรง มีสุขภาพดีทั้งกายและใจ

2) ตัวตนตามบทบาททางด้านสังคม - วัยรุ่นมีความภาคภูมิใจเกี่ยวกับอาชีพการงานในอนาคตและส่วนใหญ่ไม่ต้องการความช่วยเหลือเลยดูไปตลอดชีวิตและเชื่อว่าพวกเขาจะประสบความสำเร็จทั้งในด้านสังคมและหน้าที่การงาน

3) ตัวตนตามบทบาทแห่งเพศ - พบว่าวัยรุ่นทั่วไปไม่ได้กังวลหรือกลัวในเรื่องเพศ วัยรุ่นส่วนใหญ่พึงพอใจในการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและมองว่าการมีเพื่อนต่างเพศเป็นเรื่องสำคัญ

4) ตัวตนตามบทบาทในครอบครัว - วัยรุ่นปกติที่มีความแข็งแรงในการสร้างตัวตนจะรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองมีปัญหาก็ไม่สามารถแก้ไขได้ระหว่างตนเองกับพ่อแม่ผู้ปกครองและไม่มีความขัดแย้งหรือช่องว่างระหว่างวัย พวกเขาไม่เพียงรู้สึกดีกับพ่อแม่ในช่วงเวลาปัจจุบันเท่านั้น หากแต่มองว่าคุณค่าความรู้สึกดีต่าง ๆ นั้นเป็นจริงมาตั้งแต่เขายังเด็กและเป็นความสัมพันธ์ที่ดีมาโดยตลอดและก็คาดหวังว่าคุณค่าสัมพันธดังกล่าวจะยังคงดีเช่นนั้นต่อไปในอนาคต

5) ตัวตนทางด้านการเผชิญปัญหา - วัยรุ่นปกติมีความคาดหวังกับอนาคตและเชื่อว่าเขาสามารถเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของชีวิต พวกเขาจะพยายามสร้างทักษะและความมั่นใจสำหรับการเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ผ่านการมองโลกในแง่ดีและความสนุกสนานกับงานที่ท้าทาย วัยรุ่นปกติจะมีความกระตือรือร้นที่จะประกอบกิจการงานที่จำเป็น และแม้พวกเขาจะพลาดพลั้งไปบ้าง พวกเขาก็เชื่อว่าจะสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ที่พลาดพลั้งเหล่านั้น

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าการศึกษาและงานวิจัยนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีความพยายามที่จะช่วยส่งเสริมและเพิ่มพูนความสำเร็จของมนุษย์โดยใช้การเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นบันไดขั้นแรก ๆ เช่น การศึกษาของ Brookover et al (1965), Lawrence (1996) ที่ถูกทบทวนโดย Andrews (1998) นั้นแสดงให้เห็นว่าการสร้างเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองให้แก่ นักเรียนสามารถนำไปสู่ความสำเร็จทางการศึกษา และ/หรือ พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้จริง

ในส่วนของผู้ศึกษาชาวไทย รัตดา ครุประสี (2548) ได้นิยามการเห็นคุณค่าในตนเองว่า หมายถึงการรู้คุณค่าในตนเอง คนที่เห็นคุณค่าในตนเองจะต้องมีระดับความต้องการผลสำเร็จ ความมีเกียรติ และความซื่อสัตย์ที่สมดุล เป็นผู้รู้บาปบุญคุณโทษ รู้ว่าสิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี ผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองจะสามารถคิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตและเป็นผู้เชื่อมั่นในความคิดและความสามารถของตนเอง สามารถเลือกวิธีการตัดสินใจที่ถูกต้อง อย่างไรก็ตาม ความสมดุลดังกล่าวหากเสียไปก็จะก่อให้เกิดปัญหา กล่าวคือ หากจิตใจสำนึกไม่แข็งแรงหรือสมบูรณ์พอก็จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่เชื่อมั่นตนเองมากเกินไป หยิ่งยโส ดูถูกผู้อื่น หากมีจิตใจที่ดีแต่ไม่มีความมุ่งมั่นที่จะประสบผลสำเร็จ ชีวิตก็อาจจะไปไม่ถึงเป้าหมาย

อภิฤดี พานทอง (2542) ได้ให้ความหมายภาพลักษณ์แห่งตนว่าหมายถึงความรู้สึก ความคิด ตลอดจนความเชื่อของบุคคลที่มีต่อตนเองในทุกด้านซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ อันเป็นผลมา

จากประสบการณ์และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ภาพลักษณ์แห่งตนของแต่ละบุคคลอาจมีทั้งทางบวกและทางลบ

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2545) กล่าวถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับ “ตน” ของเด็กวัยรุ่นว่าการประเมินตนเองของวัยรุ่นหรือความคิดเกี่ยวกับตนเองของวัยรุ่นมักมาจากความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่บุคคลอื่นมีต่อตนมากกว่าที่จะเกิดจากการประเมินหรือคิดอ่านด้วยตนเอง

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง อุมาพร ตรังคมบัติ (2543) ได้แบ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อความนับถือตนเองออกเป็น 2 ประเภทคือปัจจัยภายในและภายนอก ดังนี้

1) ปัจจัยภายใน หมายถึงปัจจัยที่เกี่ยวกับบุคคล เช่น เด็กที่มีรูปร่างหน้าตาดีก็มักจะมีภาคภูมิใจในตนเอง ส่วนเด็กที่มีร่างกายพิการหรือเจ็บป่วยบ่อยก็มักมีความนับถือตนเองต่ำ เด็กที่มีบุคลิกภาพหรือพื้นอารมณ์ที่หนักแน่น ไม่มีความรู้สึกอ่อนไหวง่ายก็มักจะมีความนับถือตนเองที่สูง ประสบการณ์แห่งความสำเร็จจะเป็นปัจจัยที่สำคัญ เด็กที่เคยประสบความสำเร็จมักจะมีเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของตนเองและมีความนับถือในตนเองสูงกว่าเด็กที่ประสบแต่ความล้มเหลว

2) ปัจจัยภายนอก หมายถึงสิ่งที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก เช่น ครอบครัว เพื่อนฝูง ครู ฯลฯ เสียงสะท้อนที่เด็กได้รับจากผู้อื่นจะเป็นสิ่งที่กำหนดความนับถือตนเองของเด็ก เช่น เด็กที่พ่อแม่กล่าวคำชมมากกว่าคำตำหนิก็มักมีความนับถือตนเองสูง เด็กที่เพื่อน ๆ ชอบเล่นด้วยก็มักจะมีรู้สึกดีกับตนเอง ในขณะที่เด็กที่เพื่อนไม่ชอบเล่นด้วยก็มักจะมีความรู้สึกที่ไม่ดี เสียงสะท้อนที่เด็กได้รับจากผู้คนรอบข้างจะถูกประมวลเป็นภาพของตนเองในใจของเด็ก เป็นความคิดว่าตนเองมีค่าหรือไร้ค่า เมื่อเด็กมองดูตนเอง ภาพที่เขามองเห็นจะเป็นผลรวมของทัศนคติ ความเชื่อ ความคิด และมุมมองที่สะท้อนจากผู้อื่น ดังนั้น เสียงสะท้อนด้านบวกจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากสำหรับเด็ก

3. ทัศนสถานสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทยนั้น มีกฎหมายบัญญัติขึ้นบังคับใช้เป็นการเฉพาะ ปัจจุบันใช้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 โดยศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนคือศาลเยาวชนและครอบครัว โดยพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีอำนาจควบคุมตัวเด็กและเยาวชนไว้เพื่อฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล และเมื่อมีการจัดตั้งกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนขึ้น ได้มีการกำหนดให้ภารกิจดังกล่าวเป็นภารกิจของศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก

และเยาวชนซึ่งเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลมีระยะเวลาในการฝึกอบรมแตกต่างกันออกไปตามที่ศาลกำหนด

ในส่วนของอำนาจหน้าที่ของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนั้น จากข้อมูลของบ้านมุทิตา ได้ระบุว่า กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (ก) ดำเนินการด้านการควบคุมดูแล บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน พัฒนาพฤตินิสัยและสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เข้ารับการฝึกอบรม
- (ข) ดำเนินการด้านกิจกรรมชุมชนและประสานความร่วมมือเพื่อการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็ก

(ค) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ในส่วนของหลักในการปฏิบัตินั้น เพื่อให้การควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนรวมทั้งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กหรือข้อกำหนดอื่นๆขององค์การสหประชาชาติที่ประเทศไทยได้ลงนามในภาคยานุวัติสารไว้ ศูนย์ฝึกและอบรมควรดำเนินการในลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อให้การควบคุมตัวและการฝึกอบรมเป็นไปตามคำสั่งของศาลหรือตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
- 2) เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนรวมทั้งจะต้องปฏิบัติโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และหลักสิทธิมนุษยชน
- 3) เพื่อให้การบริหารจัดการภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยต้องคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ (Child Welfare Centre) โดยบุคลากรทุกคนต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กและเยาวชน และให้การปกป้องคุ้มครอง
- 4) เพื่อให้การบำบัดแก้ไขฟื้นฟู โดยกำหนดแนวทางในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู ตามสภาพปัญหาและความจำเป็น ตลอดจนให้การสงเคราะห์ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้สำนึกตนและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมและดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข
- 5) เพื่อให้การศึกษาด้านวิชาสามัญ วิชาชีพ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพและใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต

6) เพื่อบำบัดแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีทักษะในการดำรงชีวิต มีจริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับครอบครัวและผู้อื่นได้อย่างปกติสุข

ในส่วนของการควบคุมตัวเด็กและเยาวชนนั้น ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก กระบวนการทางอาญาของเด็กและเยาวชนต้องแยกขาดออกจากกระบวนการทางกฎหมายของผู้ใหญ่อย่างชัดเจน เพื่อป้องกันเรื่องความปลอดภัยของเยาวชนทั้งในด้านร่างกายและจิตใจจากการถูกปฏิบัติอย่างผู้ใหญ่ เพราะวัยวุฒิและประสบการณ์ชีวิตของเด็กและเยาวชนยังไม่มากเท่าผู้ใหญ่และเพื่อให้เป็นไปตามหลักการไม่ตีตราเด็กที่จะไม่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ว่าเป็นเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี เป็นการปกปิดเรื่องการถูกดำเนินคดีอาญาให้มีผู้น้อยที่สุด มีเพียงแค่เจ้าหน้าที่รัฐ ญาติพี่น้อง และตัวเยาวชนเท่านั้นและในทุกขั้นตอนและกระบวนการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนจะต้องมีที่ปรึกษากฎหมายซึ่งครอบครัวของเยาวชนจะเป็นผู้จัดหาหรือให้เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องเป็นผู้จัดหาก็ได้เพื่อเป็นการประกันสิทธิในการเข้าถึงการมีหมายตามกระบวนการกฎหมายให้กับเด็กและเยาวชนดังกล่าว

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรพรรณ เกิดทวี (2561) ได้ศึกษาพลังสุขภาพจิตและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับพลังสุขภาพจิตของผู้ต้องขังชาย ณ ทักษสถานเปิดบ้านเนินสูง จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 185 คน โดยใช้เครื่องมือ 5 ส่วน ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป แบบสอบถามเกี่ยวกับพลังสุขภาพจิต แบบประเมินการเลี้ยงดู แบบประเมินแรงสนับสนุนทางสังคม และแบบประเมินวิธีเผชิญความเครียด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา, สถิติ Chi-square, Independent Samples t-test, Pearson Product-Moment Correlation และ Logistic Regression Analysis ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังชายมีอายุเฉลี่ย 31.5 ปี มีระดับพลังสุขภาพจิตอยู่ในระดับปกติร้อยละ 74.6 อยู่ในระดับสูงร้อยละ 17.3 และอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 8.1 โดยปัจจัยที่สัมพันธ์กับพลังสุขภาพจิตได้แก่ ผู้ดูแลหลักในวัยเด็กและพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดู การมีผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดี การมีผู้ที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวในการดำเนินชีวิตทางบวก วิธีการเผชิญความเครียด และกิจกรรมยามว่างระหว่างอยู่ในทัณฑสถาน เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยทำนายตัวแปรพบว่า การขาดผู้เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจเพิ่มความเสี่ยงในการเกิดพลังสุขภาพจิตต่ำ

ภณิดา ชนวิทยาสีธิกุล (2548) ได้ศึกษาความเข้มแข็งอดทนและสุขภาวะทางจิตของเยาวชนผู้เข้ารับการฝึกปฏิบัติธรรมในหลักสูตรเนกขัมมบารมีในระยะก่อนการฝึกปฏิบัติธรรม หลังการฝึกปฏิบัติธรรม และระยะติดตามผล โดยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ข้อมูลเชิงปริมาณ

ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนผู้เข้ารับการฝึกปฏิบัติธรรมเป็นครั้งแรกเป็นเวลา 8 วัน 7 คืน จำนวน 103 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบวัดความเข้มแข็งอดทนและแบบวัดสุขภาวะทางจิต วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าสถิติ t-test วิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำและเปรียบเทียบรายการคู่ด้วยวิธี LSD ผลการวิจัยพบว่าก่อนเข้ารับการฝึกปฏิบัติธรรม เยาวชนผู้ปฏิบัติธรรมมีความเข้มแข็งอดทนในระดับสูงและมีสุขภาวะทางจิตในระดับปานกลาง หลังการปฏิบัติธรรมและระยะติดตามผล เยาวชนมีความเข้มแข็งอดทนสูงกว่าก่อนการปฏิบัติธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีสุขภาวะทางจิตสูงกว่าก่อนการปฏิบัติธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ณิชานูล ลำพูน (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมกิจกรรมศิลปะโดยใช้ทีมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนในสถานสงเคราะห์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองคือเด็กหญิงในช่วงอายุ 11-15 ปี ในบ้านอุปถัมภ์ มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก จำนวน 16 คน ทำการทดลองสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 8 ครั้ง โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือโปรแกรมกิจกรรมศิลปะโดยใช้ทีมเป็นฐานอันประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แผนการจัดกิจกรรม แบบประเมินความรู้ แบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของทีม แบบประเมินตนเองหลังเข้าร่วมกิจกรรม แบบประเมินความพึงพอใจ แบบสอบถามความคิดเห็น แบบ สัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็กและเยาวชนในสถานสงเคราะห์ ลักษณะโปรแกรมเน้นการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองผ่านการศึกษาความรู้และทักษะการทำงานศิลปะโดยใช้กลยุทธ์ทีมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งผลการทดลองโดยใช้โปรแกรมพบว่าเด็กและเยาวชนในสถานสงเคราะห์มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Ghazanfari และคณะ (2023) ทำการศึกษาเกี่ยวกับสุขภาวะทางจิต ความสามัคคีภายในครอบครัว และเป้าหมายในชีวิตของผู้ต้องขังชาย : การศึกษา ณ ช่วงเวลาหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ต้องขังชาย จำนวน 259 คน จากเรือนจำขนาดใหญ่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศอิหร่าน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ต้องขังชายส่วนใหญ่ส่วนใหญ่ (78%) มีอายุระหว่าง 20-40 ปี แต่งงานแล้ว (59%) มีคะแนนเฉลี่ยสุขภาวะทางจิต ความสามัคคีภายในครอบครัว และเป้าหมายในชีวิตของผู้ต้องขังชายอยู่ในระดับปานกลาง สุขภาวะทางจิตพบที่มีความสัมพันธ์ทางตรงกับการอยู่ร่วมกันในครอบครัวของผู้ต้องขังชาย โดยไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับเป้าหมายในชีวิต และความสามัคคีในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับเป้าหมายในชีวิต ผู้วิจัยแนะนำให้การศึกษา

ในครั้งถัดไปให้ความสนใจกับโปรแกรมการศึกษาและการสนับสนุนภายในเรือนจำเพื่อส่งเสริมตัวบ่งชี้ดังกล่าวในผู้ต้องขัง

Wooldredge (1999) ศึกษาประสบการณ์ของผู้ต้องขังและสุขภาวะทางจิต โดยสรุปความหมายของสุขภาวะทางจิตของผู้ต้องขังว่าเป็นสิ่งที่สะท้อนการรับรู้ของผู้ต้องขังเกี่ยวกับความปลอดภัย ความเครียด ภาวะซึมเศร้า ความโกรธ การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ และความรู้สึกอ้างว้างโดดเดี่ยว จากการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงของสุขภาวะทางจิตของผู้ต้องขังนั้นสอดคล้องกับความแตกต่างเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวันและประสบการณ์ของบุคคลนั้น ๆ ด้วย รวมถึงโปรแกรมภายในเรือนจำที่ผู้ต้องขังเข้าร่วม สภาพแวดล้อมภายในเรือนจำที่ปลอดภัย และการมีคนข้างเรือนจำเดินทางมาเยี่ยมเยือนถือเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับสุขภาวะทางจิตของผู้ต้องขัง

พชรธร สิทธิชัย (2555) ศึกษาวิเคราะห์ตัวแบบการนำนโยบายและแผนจัดความรุนแรงต่อเด็กและสตรีสู่การปฏิบัติ : กรณีศึกษาศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก โดยการสัมภาษณ์โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 11 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก 1 ท่าน ผู้ช่วยเลขาธิการนักวิชาการอบรมชำนาญการ 1 ท่าน นักวิชาการอบรม 1 ท่าน นักวิชาการเงินและบัญชี 1 ท่าน นักสังคมสงเคราะห์ 2 ท่าน พนักงานพินิจ 2 ท่าน พนักงานธุรการ 1 ท่าน เจ้าหน้าที่สำนักงาน 2 ท่าน ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นคำถามที่สร้างขึ้น พบว่า ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกเป็นสถานที่ในการช่วยเหลือ เยียวยาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่เคยได้กระทำความผิด ให้เกิดแรงผลักดันในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองโดยอาศัยการสนับสนุนจากทางศูนย์ฝึกฯ โดยไม่ใช้การกักขังหรือบังคับ แต่เป็นการสร้างทางเลือกและอิสระให้แก่เยาวชนในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ สามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างปกติสุขมากที่สุด ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ทางศูนย์ฝึกฯมีการจัดการด้านงบประมาณในการดำเนินการด้านการช่วยเหลือเยียวยาเด็กและเยาวชน ซึ่งงบประมาณที่ได้รับนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก คือ 1) งบประมาณตามโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณของทางกระทรวงยุติธรรม, กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน 2) เงินบริจาค ซึ่งดำเนินการผ่านมูลนิธิชนะใจ ซึ่งมีการโปรดเกล้าให้จัดตั้งมูลนิธิขึ้นโดยสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ และ 3) องค์กรอิสระและหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีจิตศรัทธาส่งเคราะห์เงินเพื่อเป็นงบประมาณ ในการดำเนินงานและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของทางศูนย์ฝึกฯ องค์กรที่ประสานงานเพื่อจัดการด้านเงินทุน ประกอบไปด้วย ยูนิเซฟ และมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก

ทั้งนี้ หน้าที่ในการดำเนินการบริหารจัดการจะเป็นของฝ่ายบริหาร ซึ่งมีการบริหารจัดการแบบบนลงล่าง (Top-down) โดยไม่มีรูปแบบการดำเนินการที่ตายตัว สามารถเปลี่ยนแปลงได้ไปตามสถานการณ์และความเหมาะสมในช่วงเวลานั้น ๆ โดยการดำเนินการ

พาฝัน อารีมา (2547) ศึกษาผลการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนชายในสถานศึกษาและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกาญจนาภิเษก โดยใช้กิจกรรมบูรณาการ กลุ่มตัวอย่างคือเด็กชายในศูนย์ฝึกอบรมแห่งนี้ที่มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองระดับปานกลางและระดับต่ำ แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองกลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมกิจกรรมบูรณาการสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง จำนวนทั้งหมด 10 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมบูรณาการ แต่จะเข้าร่วมกิจกรรมตามปกติของสถานฝึก โดยผู้วิจัยเลือกใช้แบบวัดความรู้สึกการเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิธ ฉบับนักเรียน ซึ่งแปลและดัดแปลงเป็นฉบับภาษาไทย โดย จันทรฉาย พิทักษ์ศิริกุล ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมบูรณาการมีการเห็นคุณค่าในตนเองด้านทั่วไป ด้านโรงเรียน การศึกษา ด้านบุคคลที่มีความสำคัญกับตน และการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมสูงกว่าเยาวชนชายในสถานฝึกและอบรมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมบูรณาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการเห็นคุณค่าในตนเองด้านสังคม เพื่อน ไม่พบนัยสำคัญความแตกต่างระหว่างกัน

อุดม สุขทอง (2552) ศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรมด้วยกิจกรรมลูกเสือ กรณีศึกษา : ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา โดยกลุ่มงานพัฒนาพฤติกรรมได้ใช้กิจกรรมลูกเสือในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรม และมุ่งหวังบำบัด แก้ไข ฟื้นฟูและพัฒนาาระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชน จากการศึกษาวิจัย พบว่า เด็กและเยาวชนของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา มีการเห็นคุณค่าในตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบกับระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนชายบ้านอุเบกขา โดยผู้วิจัยเลือกใช้แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิธ ฉบับใช้กับผู้ใหญ่ (Cooper Smith Self-Esteem Inventory – Adult Form) จำนวน 32 ข้อ จากผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมเยาวชนมีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง และการเห็นคุณค่าในตนเองทุกด้าน ยกเว้นด้านการมีอำนาจอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกันหมด มีเพียงการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการมีอำนาจเท่านั้นที่ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมลูกเสือยังไม่สามารถช่วยให้เยาวชนมีเป็นตัวของตัวเองได้อย่างเต็มที่ นอกจากนั้น กิจกรรมลูกเสือยังไม่สามารถทำให้เยาวชนรู้สึก

ถึงความสุขสงบในชีวิต เนื่องจากยังรู้สึกว่าคุณค่าชีวิตมีแต่ความสับสนวุ่นวาย เยาวชนยังรู้สึกจิตใจไม่สงบ และมีความรู้สึกเบื่อตัวเอง ผลการทดสอบการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนโดยใช้คะแนนความประพฤติเป็นเกณฑ์ พบว่า คะแนนความประพฤติของเยาวชนไม่ได้มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชน

Dogar IA และคณะ (2010) ศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองและปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับเยาวชนที่กระทำความผิด : การศึกษา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งในกลุ่มเยาวชนชายผู้กระทำความผิด จำนวน 100 คน จากเรือนจำ Borstal แห่ง Faisalabad ของประเทศปากีสถาน ที่มีอายุระหว่าง 13 – 18 ปี คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจงหรือตามสะดวก ใช้แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองของ Rosenberg Self-esteem Scale (RSES) ผลพบว่า กลุ่มตัวอย่างอายุเฉลี่ยประมาณ 16.58 ปี โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 56 เห็นคุณค่าในตนเองระดับต่ำ จากการวัดการเห็นคุณค่าในตนเองด้วยแบบวัดของ Rosenberg แสดงให้เห็นว่าผู้ที่กระทำความผิดมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำเท่ากับ 13.46 คะแนน ยังพบอีกว่าพฤติกรรมการกระทำความผิดที่มีความถี่สูงสัมพันธ์กับความรู้สึกที่อยากจะแก้แค้น รวมถึงเรื่องรักใคร่ด้วย นอกจากนี้แล้วการขาดความสัมพันธ์ในเชิงสนับสนุนยังเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดด้วย

Singhal และ Prakash (2021) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นคุณค่าในตนเองและสุขภาพจิตในกลุ่มนักศึกษาอินเดีย เก็บข้อมูลจากนักศึกษาอินเดีย จำนวน 122 คน ในภูมิภาคนิวเดลี ที่มีอายุระหว่าง 18 – 28 ปี โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยใช้แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองของ Rosenberg Self-esteem Scale (RSES) และแบบสอบถามสุขภาพจิต Psychological General Well-Being Index (PGWBI) ผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นคุณค่าในตนเองและสุขภาพจิตอยู่ในระดับปานกลาง และพบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและสุขภาพจิตในระดับกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.53, P<0.01$) การวิเคราะห์ถดถอยแสดงให้เห็นว่าการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นตัวแปรที่ทำนายสุขภาพจิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของระดับการเห็นคุณค่าในตนเองและสุขภาพจิตระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ผู้วิจัยยังได้แนะนำถึงการจัดให้มีการให้คำปรึกษาภายในสถาบันการศึกษาโดยคำนึงถึงสุขภาพจิตและการใช้ชีวิตที่ค่อนข้างลำบากในช่วงวัยเรียน

Hurd, Wittrup, และ Zimmerman (2011) ศึกษาเกี่ยวกับตัวแบบของพัฒนาการในช่วงวัยรุ่น โดยผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับตัวแบบที่เป็นผู้ใหญ่ที่วัยรุ่นมองหาเมื่อพวกเขา

กำลังอยู่ในช่วงของการสร้างหรือเสาะแสวงหาตัวตน และปรารถนาจะเป็นดังเช่นตัวแบบนั้น โดยผู้วิจัยสรุปให้เห็นถึงความสำคัญของตัวแบบที่วัยรุ่นมักจะมองหา ซึ่งพวกเขาจะมองหาผู้ใหญ่ที่อยู่ในชีวิตประจำวันจริง ๆ ของพวกเขา ในบางกรณีพวกเขาอาจไม่ได้สนใจผู้มีชื่อเสียงหรือคนในวงการบันเทิง เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างมากที่ผู้ใหญ่ในครอบครัวที่มีปฏิสัมพันธ์กับวัยรุ่นจะเป็นตัวแบบเป็นแบบอย่างในการทำพฤติกรรม เพราะพวกเขาจะมองเห็น ชิมซัซ และมีแนวโน้มจะทำพฤติกรรมตามที่เขาเห็นจากผู้ใหญ่แสดงออกมา มากกว่าคำพูดที่ผู้ใหญ่บอกให้พวกเขาทำ ผู้วิจัยจึงแนะนำถึงการกระตุ้นให้ผู้ใหญ่มีส่วนร่วมในพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เพื่อเพิ่มโอกาสให้วัยรุ่นได้รับพฤติกรรมเชิงบวกเหล่านั้นจากตัวแบบผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดพวกเขา

Visser และ Routledge (2007) ศึกษาการใช้สารเสพติดและสุขภาวะทางจิตของวัยรุ่นแอฟริกาใต้ ข้อคำถามเพื่อประเมินสุขภาวะทางจิตมีจำนวน 22 ข้อ โดยเลือกใช้ข้อคำถามจากแบบสอบถามสุขภาวะทางจิต 2 ฉบับ ได้แก่ The Bar-On Emotional Quotient Inventory (EQ-I) และ The EQ-I developed from research done by Bar-On กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนจำนวน 918 คน อายุระหว่าง 12 – 19 ปี จาก 13 โรงเรียนภายในเมือง Tshwane ของแอฟริกาใต้ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างนักเรียนใช้สารเสพติดประเภทแอลกอฮอล์เป็นจำนวนมาก รวมถึงการใช้สารเสพติดที่ผิดกฎหมาย โดยลักษณะของการใช้จะเพิ่มขึ้นตามอายุ โดยเพศชายใช้สารเสพติดมากกว่าเพศหญิงถึง 2 เท่า การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ใช้สารเสพติดที่ผิดกฎหมายมีสุขภาวะทางจิตและความพึงพอใจในชีวิตในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทว่าไม่พบนัยสำคัญดังกล่าวในการดื่มแอลกอฮอล์

มัลลิกา ตั้งสงบ (2556) ศึกษาประสบการณ์และกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงของเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกรวมทั้งงานเขียนและสมุดบันทึกประจำวันของเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่บ้านกาญจนาภิเษก และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม หลังจากนั้นได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์ชีวิตก่อนกระทำผิดเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกมักขาดต้นทุนชีวิตที่ดี ความเป็นวัยรุ่นบวกกับสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงสูงเป็นสาเหตุให้เกิดการกระทำผิด เมื่อเข้าไปอยู่ในบ้านต้นทางที่เต็มไปด้วยความรุนแรงยังเป็นการบ่มเพาะความรุนแรงในตนเองมากขึ้น มักกล่าวโทษผู้อื่นว่าเป็นต้นเหตุให้ตนต้องทำผิด ในส่วนของประสบการณ์การเปลี่ยนแปลงของเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก เริ่มตั้งแต่วันแรก เยาวชนรู้สึกปลอดภัย

มีค่าและได้รับการยอมรับ การได้กลับบ้านครั้งแรก เพิ่มความตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองให้ดีขึ้น เมื่อเยาวชนผ่านกระบวนการของบ้านกาญจนาภิเษกมาแล้วหนึ่งปี เกิดการใคร่ครวญ ความเห็นอกเห็นใจ ยับยั้งชั่งใจและรู้จักหยุดคิด เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น เป็นผลของประสบการณ์ที่สะสมค่อยเป็นค่อยไป จะรู้ได้ต่อเมื่อได้เผชิญสถานการณ์บางอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนในกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงของเมซิโรว์ หากมิได้เกิดขึ้นเพียงรอบเดียวหรือเป็นขั้นตอนชัดเจน แต่เกิดขึ้นควบคู่กันไปและเกิดซ้ำ ๆ หลายรอบ ปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่บ้านกาญจนาภิเษก 2) เพื่อนในบ้านกาญจนาภิเษก 3) ชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน 4) กระบวนการเรียนรู้และวิชาชีวิตหรือทักษะชีวิต 5) การออกนอกพื้นที่และบ้านขณะใจ: ประสบการณ์ตรงของอิสรภาพ และ 6) กระบวนการกลุ่มครอบครัว การเปลี่ยนแปลงมิได้เกิดจากเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง กิจกรรมพิเศษ หรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น หากเป็นความต่อเนื่องและหลากหลายของประสบการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จนซึมซับเข้าไปในจิตใจและความคิดของเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (7 C's) แนวคิดทางการศึกษาของกฤษณมูรติและซัมเมอร์ฮิลล์แนวคิดจากกลุ่มมนุษยนิยม และพุทธวิธีในการสอนผู้วิจัยได้สรุปผลและอภิปรายใน 3 ประเด็นคือ 1) การสร้างพื้นที่ปลอดภัย เป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปราศจากความกลัวและความรุนแรง โดยมี ความรัก การยอมรับ และการให้เสรีภาพ 2) การสร้างวิถีคิดใหม่ เป็นการเปิดโลกทัศน์และชีวิตทัศน์ให้มีมุมมองต่อตนเองและสังคมที่ต่างไปจากอดีตที่ผ่านมา 3) การสร้างคุณค่าใหม่จากพลังภายในตัวเยาวชน ฝึกฝนให้เยาวชนปกครองและเป็นนายของตนเอง อันนำไปสู่คุณค่าและเสรีภาพที่แท้จริงของเยาวชน

ดวงกมล สมบูรณ์พงศ์ (2552) ศึกษาความวิตกกังวลต่อการใช้ชีวิตในสังคมภายนอกของเยาวชนกระทำผิด ที่เตรียมออกจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาจากเยาวชนกระทำผิดที่เตรียมออกจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง (บ้านกรูณา บ้านปราณี บ้านอุเบกขา และบ้านกาญจนาภิเษก) ในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2552 จำนวน 130 คน โดยมีแบบสอบถามทั้งหมด 2 ชุด ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป จำนวน 16 ข้อ 2) แบบสอบถามความวิตกกังวล ต่อการใช้ชีวิตในสังคมภายนอกของเยาวชนกระทำผิดจำนวน 40 ข้อ วิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความวิตกกังวลต่อการใช้ชีวิตในสังคมภายนอก โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และ One way ANOVA ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนกระทำผิดที่เตรียมออกจากสถาน

พินิจและคุ่มครองเด็กและเยาวชนกลาง มีความวิตกกังวลต่อการใช้ชีวิตในสังคมภายนอกอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 84 คน คิดเป็น 64.60% จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 130 คน ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความวิตกกังวลต่อการใช้ชีวิตในสังคมภายนอก ได้แก่ สถานภาพของบิดามารดา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กิจกรรมที่ทำร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนในชุมชนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และความสัมพันธ์กับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ผลการศึกษาที่ได้รับจะเป็นข้อมูลแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความดูแลช่วยเหลือ และกำหนดแนวทางในการส่งเสริมและป้องกันความวิตกกังวลที่จะเกิดขึ้น และรวมถึงปัญหาอื่น ๆ ที่จะเกิดตามมา ต่อไป

Lane TM และ Elliott AN (2001) ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง การกระทำความผิด การศึกษานอกหลักสูตร และพฤติกรรมการทำงานของวัยรุ่น พบว่าวัยรุ่นที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงมีแนวโน้มที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานที่ผิดน้อยกว่าวัยรุ่นที่มีความนับถือตนเองต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Mier C และ Ladny RT (2018) ศึกษาทบทวนวรรณกรรมเชิงอภิमान (Meta-analysis Review) เพื่อหาคำตอบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองมีอิทธิพลทางลบต่อการกระทำความผิดและการก่ออาชญากรรมจริงหรือไม่ โดยทำการทบทวนวรรณกรรมในหัวข้อที่เกี่ยวข้องในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา พบเพียงอิทธิพลขนาดเล็กระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและการกระทำความผิดหรือการก่ออาชญากรรมในทิศทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Thapa S, Brown SL, และ Skilling TA (2021) ทำการศึกษาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง เพศ ทักษะคติทางอาชญากรรม และการกระทำความผิดซ้ำในกลุ่มตัวอย่างเยาวชนที่กระทำความผิด ผลพบว่าระดับการเห็นคุณค่าในตนเองไม่ได้มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางอาชญากรรมและการกระทำความผิดซ้ำในกลุ่มเยาวชนเพศชายที่กระทำความผิด

Hassan N และ Rosly MA (2021) ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาสายอาชีพหรืออาชีวศึกษาและการอบรมให้แก่ผู้กระทำความผิดที่ยังอายุน้อยภายในโรงเรียนที่ได้รับการอนุมัติสำหรับเด็กและเยาวชน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้กระทำความผิดที่อายุน้อยเห็นว่าการศึกษาสายอาชีพมีอิทธิพลอย่างมากต่อความภาคภูมิใจในตนเองของพวกเขา ซึ่งแนวคิดหลักของการเห็นคุณค่าในตนเองประกอบด้วยแนวคิดสำคัญสองประการ ความรู้สึกเชิงบวกต่อตนเองและความมั่นใจในตนเอง พวกเขามีความเชื่อเกี่ยวกับวิธีการที่ผู้คนลดคุณค่าและปฏิบัติต่อพวกเขาในทางลบ ผลจากการเหมารวมนี้ทำให้พวกเขา

เกิดความอับอาย มีความมั่นใจในตนเองต่ำ รวมถึงการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำด้วย ดังนั้น การเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ผ่านการศึกษาสายอาชีพจะส่งผลให้พวกเขาเกิดความสบายใจได้

ดวงกมล ทองอยู่ (2557) ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นตามทฤษฎีการรับรู้ความสามารถตน ระบุว่า อิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลตามแนวคิดของ Coopersmith ขึ้นกับองค์ประกอบภายในตนเอง ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ สมรรถภาพ ภาวะอารมณ์ ค่านิยมส่วนตัว ความปรารถนา เพศ ปัญหาสุขภาพกายและใจ และองค์ประกอบภายนอกตนเอง ได้แก่ ความสัมพันธ์กับครอบครัว โรงเรียน/สถาบันการศึกษา สถานภาพทางสังคม โดยให้ความสำคัญว่าการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจของวัยรุ่นว่าพวกเขาจะเลือกทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างไร เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง จึงเสี่ยงต่อการกระทำความผิดหรือทำพฤติกรรมเสี่ยง เช่น พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด เป็นต้น ผู้วิจัยจึงให้แนวทางในการเพิ่มการรับรู้ในความสามารถของตนแก่วัยรุ่นเพื่อเพิ่มประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จให้ก้าววัยรุ่นผ่านการใช้ตัวแบบ การใช้คำพูดชักจูงและการกระตุ้น ทางอารมณ์ จึงสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นได้

กล่าวโดยสรุปคือศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีภารกิจที่แตกต่างจากเรือนจำและทัณฑสถานทั่วไป กล่าวคือมีได้มุ่งเน้นที่การแยกผู้กระทำความผิดออกจากสังคมเท่านั้นแต่ยังมีเป้าประสงค์ที่จะให้เด็กและเยาวชนกลับตัวและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อเป็นกำลังสำคัญของประเทศต่อไปในวันข้างหน้าผ่านการควบคุม ดูแล บำบัด แก้ไข ฟันฟู ป้องกัน พัฒนา และสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดหรือมีคำสั่งให้เข้ารับการฝึกและอบรมในศูนย์ฝึกฯ โดยในการดำเนินการตามภารกิจดังกล่าว การรับมือและจัดการกับมิติพหุมิตินี้เพียงประการเดียวย่อมไม่อาจก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าประสงค์ที่วางไว้ได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ศูนย์ฝึกฯ ต้องดูแลเด็กและเยาวชนในทุกด้าน ทั้งด้านสุขภาพอนามัย สภาพแวดล้อม ปัจจัยสี่ ฯลฯ อันรวมถึงสุขภาพกาย สุขภาพจิต ทักษะชีวิต และการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กและเยาวชนสำหรับการกลับออกไปเผชิญกับโลกภายนอกได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืนโดยไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำเดิมอีก

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. วิธีดำเนินการวิจัย (Research Procedure)

1.1 ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “สุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก” นี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-Sectional Descriptive Study)

1.2 ประชากร

1.2.1 ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

1.2.2 ประชากรตัวอย่าง

เด็กและเยาวชนเพศชาย ในบ้านกาญจนาภิเษก โดยผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

1.2.3 สถานที่ดำเนินการวิจัย

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

1.3 การคัดเลือกประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

1.3.1 เกณฑ์การคัดเลือกเข้า (Inclusion criteria)

- 1) เป็นเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก
- 2) มีเชื้อชาติไทยและสัญชาติไทย สามารถ พูด ฟัง อ่าน เขียน และโต้ตอบเป็นภาษาไทยได้

1.3.2 เกณฑ์การคัดออก (Exclusion criteria)

- 1) ไม่ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

1.3.3 ขนาดตัวอย่าง

เนื่องจากผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกที่ผ่านเกณฑ์การคัดเข้าและเกณฑ์การคัดออก ทำให้การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) อีกทั้ง ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่คงที่ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาคดีและการส่งมอบตัวเยาวชนมายังศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก รวมทั้งการเก็บข้อมูลในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของสถานการณ์โควิด-19 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงอ้างอิงจำนวนของเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก จำนวนทั้งสิ้น 103 คน จากข้อมูล ณ สิงหาคม 2563 โดยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมรับความคลาดเคลื่อนในการเลือกตัวอย่างร้อยละ 5 โดยใช้สูตร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n คือ ขนาดตัวอย่าง

N คือ ขนาดประชากร **ลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

e คือ สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ = 5% (0.05)

$$n = \frac{103}{1 + (103)(0.05)^2}$$

$$= \frac{103}{1 + 0.2575}$$

$$= 81.91 \text{ คน}$$

ดังนั้น ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง = 82 คน

ขนาดกลุ่มตัวอย่างข้างต้นคำนวณจากจำนวนประชากรทั้งหมดในศูนย์ฝึกอบรมในช่วงที่ผู้วิจัยสำรวจความเป็นไปได้ในการศึกษาวิจัย ต่อมาเมื่อเริ่มดำเนินการวิจัยแล้วเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้เด็กและเยาวชนที่ถูกพิพาทษาได้รับโทษและเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ มีจำนวนจำกัดเพื่อหลีกเลี่ยงและป้องกันการแพร่กระจายของโรคตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข ถึงกระนั้นก็ตาม แม้ผู้วิจัยได้ทอเวลาเพื่อให้สถานการณ์โรคระบาดคลี่คลายออกไปเป็นเวลากว่า 2 ปี จำนวนเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ก็ยังไม่เพิ่มขึ้นเท่าภาวะปกติ ผู้วิจัยจึงจำต้องเก็บข้อมูลจากเด็กและเยาวชนเท่าที่อยู่ในศูนย์ฝึกซึ่งแม้จะเก็บแบบทั้งหมดแล้วก็อาจยังมีจำนวนแตกต่างจากผลการคำนวณขนาดตัวอย่างข้างต้น

1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.4.1 แบบประเมินสุขภาวะทางจิต (The General Well-Being Schedule) ซึ่งสร้างโดย Harold J. Dupuy) โดยมีพื้นฐานจากทฤษฎีของ Kurt Lewin ซึ่งภณิดา ชนวิทยาสัทธิกุล พัฒนาแบบวัดจากสมจิต หนูเจริญกุล, ประคอง อินทรสมบัติ และพรรณวดี พุทธวัฒน์ะ ที่แปลจากแบบวัดที่ Dupuy สร้างขึ้น

ลักษณะของแบบวัด ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 16 ข้อ แบ่งตามองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านความวิตกกังวล ได้แก่ ข้อคำถามข้อที่ 2,5,9
- 2) ด้านภาวะซึมเศร้า ได้แก่ ข้อคำถามข้อที่ 4,12,16
- 3) ด้านสุขภาวะทางบวก ได้แก่ ข้อคำถามข้อที่ 1,6,11
- 4) ด้านการควบคุมตนเอง ได้แก่ ข้อคำถามข้อที่ 3,7,13
- 5) ด้านความมีชีวิตชีวา ได้แก่ ข้อคำถามข้อที่ 9,14,15
- 6) ด้านสุขภาพทั่วไป ได้แก่ ข้อคำถามข้อที่ 10

ข้อคำถามด้านบวกมีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1,3,6,9,11,13 ข้อคำถามด้านลบมีจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ 2,4,5,7,8,10,12,14 ข้อคำถามที่เป็นมาตรประมาณค่าเชิงเส้นตรงมีจำนวน 2 ข้อ คือ 15,16

แบบประเมิน วัตถุประสงค์สภาพจิตเป็นการถามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ประกอบด้วยชุดคำถาม 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยข้อความ 14 ข้อ เป็นมาตรประเมินค่า 6 ระดับ (6 rating-scale) มีคะแนนตั้งแต่ 0-5 แบ่งเป็นข้อความทางด้านบวก 6 ข้อ ด้านลบ 8 ข้อ มีคะแนนเต็มเท่ากับ 70 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง ผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของตนมากที่สุด ข้อความด้านบวก 5 คะแนน ข้อความด้านลบ 0 คะแนน
มาก	หมายถึง ผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของตนมาก ข้อความด้านบวก 4 คะแนน ข้อความด้านลบ 1 คะแนน
ปานกลาง	หมายถึง ผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของตนปานกลาง ข้อความด้านบวก 3 คะแนน ข้อความด้านลบ 2 คะแนน
น้อย	หมายถึง ผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของตนน้อย ข้อความด้านบวก 2 คะแนน ข้อความด้านลบ 3 คะแนน
น้อยที่สุด	หมายถึง ผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของตนน้อยที่สุด ข้อความด้านบวก 1 คะแนน ข้อความด้านลบ 4 คะแนน
ไม่เคยเลย	หมายถึง ผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเลย ข้อความด้านบวก 0 คะแนน ข้อความด้านลบ 5 คะแนน

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วยมาตรประมาณค่าเชิงเส้นตรง (Linear analog scale) 2 ข้อ คำถาม มีค่าคะแนนตั้งแต่ 0-10 คะแนน โดย 0 หมายถึง ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นเลย 10 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก เป็นข้อความทางด้านบวก 2 ข้อ มีคะแนนเต็มเท่ากับ 20 คะแนน

ข้อคำถามในส่วนที่เป็นมาตรประเมินค่า 10 ระดับ อยู่จำนวน 4 ข้อ คะแนนเต็มในส่วนนี้จึงมีคะแนนในฐาน 40 คะแนน คะแนนเต็มของแบบวัด มีพิสัยระหว่าง 0-110 คะแนน ดังนั้นเพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเปรียบเทียบกับงานวิจัยของ Dupuy และงานวิจัยอื่น ๆ ที่ใช้เกณฑ์การประเมินผลเดียวกัน ผู้วิจัยจึงปรับคะแนนในส่วนของมาตรประเมินค่า 10 ระดับให้เท่ากัน โดยนำคะแนนดิบของข้อคำถามที่เป็นมาตรประเมินค่า 10 ระดับทั้ง 2 ข้อมาคูณ 2 จึงได้คะแนนในฐานดังกล่าว 40 คะแนน เมื่อปรับคะแนนดังกล่าวแล้ว พิสัยของคะแนนจากแบบวัดสุขภาวะทางจิตจึงอยู่ในช่วง 0-110 คะแนนเช่นกัน โดยมีวิธีการแปลผลดังนี้

73 – 110	คะแนน	หมายถึง มีสุขภาวะทางจิตในระดับสูง
61 – 72	คะแนน	หมายถึง มีสุขภาวะทางจิตในระดับปานกลาง
0 – 60	คะแนน	หมายถึง มีสุขภาวะทางจิตในระดับต่ำ

เมื่อนำคะแนนจากแบบวัดสุขภาวะทางจิตมาหาค่าความเที่ยง โดยการประเมินค่าความสอดคล้องภายใน ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาคของแบบวัดสุขภาวะทางจิตทั้งหมดได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.61

1.4.2 แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองซึ่ง บังอร สุปรีดา ดัดแปลงจาก นาทยา วงศ์หลีกภัย แปลจาก Coppersmith Self-Esteem Inventory ซึ่งเป็นแบบสอบถามการประเมินความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองที่แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านตนเองโดยทั่วไป ด้านครอบครัว และด้านสังคม ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ เป็นข้อที่มีความหมายทางบวก 7 ข้อ ได้แก่ข้อ 29, 31, 34, 35, 40, 45, 46 และข้อที่มีความหมายทางลบ 18 ข้อได้แก่ ข้อ 27, 28, 30, 32, 33, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 49, 50 และ 51 ซึ่งแบ่งออกเป็นการเห็นคุณค่าในตนเองด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) ด้านตนเองโดยทั่วไป	จำนวน	13	ข้อ
2) ด้านครอบครัว	จำนวน	6	ข้อ
3) ด้านสังคม	จำนวน	6	ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกมากที่สุด	5	1
ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกมาก	4	2
ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกปานกลาง	3	3
ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกน้อย	2	4
ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกน้อยที่สุด	1	5

การแปลผลคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองคิดโดยการรวมคะแนนทั้ง 25 ข้อ แล้วหาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้ตอบแบบวัดแต่ละคน โดยแปลผลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง
4.6-5.0	มากที่สุด
3.6-4.5	มาก
2.6-3.5	ปานกลาง
1.6-2.5	น้อย
1.0-1.5	น้อยที่สุด

อนึ่ง ในการหาความเที่ยงเชิงเนื้อหา (Content validity) บังอร สุปรีดานำแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ จากนั้นจึงนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรึกษาประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาแก้ไขปรับปรุงก่อนนำแบบวัดดังกล่าวไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่า 0.81

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดทำโครงร่างวิทยานิพนธ์ระบุรายละเอียดและหลักเกณฑ์การศึกษาวิจัยเพื่อเสนอต่อภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อโครงร่างการศึกษาวิจัยผ่านความเห็นชอบของภาควิชาฯ และได้รับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณา

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว ผู้วิจัยจึงขออนุญาต และเข้าเก็บข้อมูลตามวันและเวลาที่ทางศูนย์ฯ เห็นควรว่าเหมาะสม โดยระยะเวลาการเก็บข้อมูลคือ ระหว่างวันที่ 22 ธันวาคม 2563 ถึง 9 เมษายน 2566 โดยผู้วิจัยแนบเอกสารการวิจัยฉบับย่อ วิธีการเก็บข้อมูลในช่วงสถานการณ์โควิด-19 รวมถึงสำเนารับรองการรับวัคซีนอย่างน้อย 2 เข็มของผู้วิจัยไป พร้อมกันด้วย เมื่อได้รับข้อมูลครบถ้วนแล้ว จึงนำข้อมูลดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสถิติ SPSS เวอร์ชัน 25 ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา และเชิงอนุมาน ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ใช้เพื่อนำเสนอและอธิบายข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโทษจากการทำความผิด ข้อมูลของระดับสุขภาวะทางจิตและข้อมูลการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยแสดงค่าสถิติเป็น ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ SD) ค่าคะแนนต่ำสุด และคะแนนสูงสุด

2. สถิติวิเคราะห์ตัวแปรรายคู่ (Univariate analysis) ใช้เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโทษจากการทำความผิด กับสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยใช้สถิติ Chi-square test และ Fisher's exact test เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องของสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในศูนย์ฝึกฯ

3. สถิติ Logistic Regression Analysis เพื่อทดสอบว่าตัวแปรทั้งหมดที่มีนัยสำคัญทางสถิติจากการวิเคราะห์รายคู่ ตัวแปรหรือปัจจัยใดบ้างที่ยังคงเกี่ยวข้องกับสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในศูนย์ฝึกฯ

4. ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติ Pearson's Correlation เพื่อหาความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ของสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

1.7 ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม (Ethic Consideration)

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเป็นการเก็บข้อมูลซึ่งแสดงความรู้สึกส่วนตัวโดยอิสระ ดังนั้นผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเป็นความลับ ไม่นำข้อมูลส่วนตัวมาเปิดเผย รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยได้รับทราบข้อมูลในการวิจัยและแสดงความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัยก่อนทำการเก็บข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิที่จะปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยเมื่อใดก็ได้ ผู้วิจัยจะระมัดระวังอันตรายที่จะเกิดขึ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยสามารถมีอิสระที่จะสมัครใจเข้าร่วมโครงการโดยไม่มี การข่มขู่บังคับใด ๆ จากผู้วิจัย หรือผู้ที่มีอิทธิพลอำนาจและผู้วิจัยจะไม่แสวงหาประโยชน์จาก ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยเพียงเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการและจะไม่ทอดทิ้งหรือแบ่งแยกบุคคลหรือ กลุ่มคนที่อาจได้ประโยชน์จากความก้าวหน้าของการวิจัย

ขั้นตอนและวิธีการศึกษาวิจัยได้ยึดหลักจรรยาบรรณของการวิจัยในมนุษย์ ดังนี้

1) หลักความเคารพในบุคคล (Respect for person) ผู้วิจัยให้ข้อมูลอย่างครบถ้วนจน ผู้เข้าร่วมวิจัยเข้าใจเป็นอย่างดีและตัดสินใจอย่างอิสระในการให้ความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัย จะเก็บรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล การรายงานผลการศึกษาคงจะไม่ระบุชื่อ ตำแหน่ง ภูมิลำเนาของ ผู้ให้ข้อมูล ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันว่าการศึกษานี้จะไม่มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เคารพในการให้ คำยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยโดยได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง พอเพียง ไม่ปิดบังข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงที่ อาจจะเกิดขึ้นในระหว่างการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลไม่ถูกชักจูงด้วยอำมีสินจ้าง และมีสิทธิที่จะถอนตัวจาก โครงการวิจัยโดยไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหาย

2) หลักการให้ประโยชน์ไม่ก่อให้เกิดอันตราย (Beneficence/ Non-maleficence) การตอบ คำถามในการวิจัยครั้งนี้ไม่มีผลใด ๆ ต่อวิถีการดำเนินชีวิตหรือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นปกติ ฐานะในศูนย์ฝึกฯ รวมทั้งการนำเสนอผลงานวิจัยก็จะเป็นไปในภาพรวมเสมอ

3) หลักยุติธรรม (Justice) ผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นผู้ที่มีเชื้อชาติไทย และมีสัญชาติไทย มีเกณฑ์การ คัดเลือกอย่างชัดเจนไม่มีอคติ มีการกระจายความเสี่ยงและมีการสุ่มตัวอย่างประชากรอย่างเท่าเทียม กัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง ความเกี่ยวข้องกับสภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง และเพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องของสภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามชนิดกระดาษด้วยผู้วิจัยเองระหว่างวันที่ 22 ธันวาคม 2563 ถึง วันที่ 9 เมษายน 2566 โดยได้รับคำตอบจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 52 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 9 ส่วน พบผล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านครอบครัว

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านโทษจากการกระทำความผิด

ส่วนที่ 4 ด้านสภาวะทางจิต

ส่วนที่ 5 ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง

ส่วนที่ 6 ความเกี่ยวข้องกันของสภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง

ส่วนที่ 7 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาวะทางจิต

ส่วนที่ 8 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและสามารถทำนายสภาวะทางจิต

ส่วนที่ 9 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
14	2	3.8
15	8	15.4
16	1	1.9

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
17	18	34.6
18	16	30.8
19	5	9.6
20	2	3.8
— x = 17.17, SD = 1.42 ปี, Min = 14 ปี, Max = 20 ปี		
ศาสนา		
พุทธ	46	88.5
คริสต์	2	3.8
อิสลาม	4	7.7
ระดับการศึกษาสูงสุดที่ได้รับ		
ไม่ได้ศึกษา	4	7.7
ประถมศึกษา	6	11.5
มัธยมศึกษา	42	80.8
อาชีพก่อนต้องโทษ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	5	9.6
นักเรียน/นักศึกษา	14	26.9
ค้าขาย	8	15.4
รับจ้าง	25	48.1
สถานภาพสมรส		
โสด	47	90.4
สมรส/อยู่กินกับคู่	5	9.6
คนใดคนหนึ่งเสียชีวิต	0	0
เสียชีวิตแล้วทั้งคู่	0	0

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
โรคประจำตัว		
ไม่มี	48	92.3
มี	4	7.7
ประวัติโรคทางจิตเวช		
ไม่มี	52	100.0
มี	0	0
ประวัติการใช้สารเสพติดก่อนได้รับโทษ		
ไม่มี	36	69.2
มี	16	30.8
ภูมิลำเนา		
ภาคเหนือ	6	11.5
ภาคตะวันตก	0	0
ภาคกลาง	31	59.6
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	6	11.5
ภาคตะวันออก	5	9.6
ภาคใต้	4	7.7
กิจกรรมยามว่างที่ชอบทำขณะอยู่ในบ้านกฤษฎาภิเษก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
อ่านหนังสือ		
ไม่ได้ทำ	10	19.2
ทำ	42	80.8
ฟังเพลง		
ไม่ได้ทำ	0	0
ทำ	52	100.0

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ดูโทรทัศน์		
ไม่ได้ทำ	0	0
ทำ	52	100.0
เดินเล่น		
ไม่ได้ทำ	7	13.5
ทำ	45	86.5
คุยกับเพื่อน		
ไม่ได้ทำ	0	0
ทำ	52	100.0
ช่วยงานทั่วไป		
ไม่ได้ทำ	0	0
ทำ	52	100.0
ประวัติการถูกล่วงละเมิดหรือทารุณกรรมด้านต่าง ๆ ในวัยเด็ก		
ทางร่างกาย (เช่น ถูกทำร้าย ทบตี กักขัง ฯลฯ)		
ไม่สะดวกตอบ	4	7.7
ไม่มี	23	44.2
มี	25	48.1
ทางวาจา (เช่น ต่ำทอ เสียดสี ประชดประชัน ฯลฯ)		
ไม่สะดวกตอบ	0	0
ไม่มี	6	11.5
มี	46	88.5
ทางเพศ (เช่น ลวนลาม อนาจาร ช่มชู้ ฯลฯ)		
ไม่สะดวกตอบ	0	0
ไม่มี	52	100.0

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
มี	0	0
ในปัจจุบันท่านมองว่าใครเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับท่าน		
ไม่มี	18	34.6
มี	34	65.4

ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 34.6) มีอายุ 17 ปี รองลงมา (ร้อยละ 30.8) มีอายุ 18 ปี มีอายุเฉลี่ย 17.17 ปี อายุ น้อยที่สุดคือ 14 ปี และมากที่สุดคือ 20 ปี โดยร้อยละ 88.5 นับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.8) ได้รับการศึกษาสูงสุดในชั้นมัธยมศึกษา พบอีกว่าร้อยละ 7.7 ไม่ได้ได้รับการศึกษา ร้อยละ 48.1 มี อาชีพรับจ้างก่อนการต้องโทษ รองลงมา (ร้อยละ 26.9) เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา โดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.4) มีสถานภาพโสด ร้อยละ 7.7 มีโรคประจำตัว โดยระบุว่ามีอาการภูมิแพ้ 3 ราย (ร้อยละ 5.8) มีอาการหอบหืด 1 ราย (ร้อยละ 1.9) โดยไม่พบว่ามีเยาวชนคนใดมีประวัติโรคทางจิตเวช ในส่วน นี้ ร้อยละ 30.8 มีประวัติการใช้สารเสพติดก่อนได้รับโทษ โดยทั้งหมดเป็นสารเสพติดประเภทแอมเฟ ตามีน อนึ่ง เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59.6) มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง กิจกรรมยามว่างที่ เยาวชนทั้งหมดชอบทำขณะที่อยู่ในบ้านกาญจนาภิเษก ได้แก่ ฟังเพลง ดูโทรทัศน์ คุยกับเพื่อน และ ช่วยงานทั่วไป โดยผู้ที่ชอบอ่านหนังสือมีร้อยละ 80.8 และผู้ที่ชอบเดินเล่นร้อยละ 86.5 ด้านประวัติ การถูกล่วงละเมิดหรือทารุณกรรมด้านต่าง ๆ ในวัยเด็กนั้นพบว่า ร้อยละ 48.1 มีประวัติถูกทำร้ายทาง ร่างกายและร้อยละ 88.5 มีประวัติถูกทำร้ายทางวาจา โดยไม่พบว่ามีเยาวชนที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ และพบว่าร้อยละ 65.4 มีแบบอย่างที่ดีในปัจจุบัน โดยในจำนวนนี้ 11 ราย (ร้อยละ 21.2) ระบุว่า มี บิดาเป็นแบบอย่าง, 17 ราย (ร้อยละ 32.7) ระบุว่า มีมารดาเป็นแบบอย่าง, 1 ราย (ร้อยละ 1.9) มีปู่ เป็นแบบอย่าง และ 5 ราย (ร้อยละ 9.6) ไม่ระบุข้อมูล

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านครอบครัว

ตารางที่ 2 ปัจจัยด้านครอบครัวของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

ปัจจัยด้านครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพสมรสของบิดามารดา		

ปัจจัยด้านครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ยังสมรสกันอยู่	9	17.3
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	32	61.5
คนใดคนหนึ่งเสียชีวิต	7	13.5
เสียชีวิตแล้วทั้งคู่	4	7.7
ผู้ดูแลเลี้ยงดูหลัก		
บิดาและมารดา	9	17.3
บิดา	13	25.0
มารดา	18	34.6
บุคคลอื่น	12	23.1
จำนวนพี่น้อง (นับรวมตนเองด้วย)		
1 คน	27	51.9
2 คน	18	34.6
3 คน	5	9.6
4 คน	2	3.8
— x = 1.65, SD = 0.81, Min = 1, Max = 4		
ในครอบครัวของท่านมีผู้ที่ติดเหล้า/แอลกอฮอล์ หรือไม่		
ไม่มี	39	75.0
มี	13	25.0
ในครอบครัวของท่านมีผู้ที่มีอารมณ์รุนแรงหรืออาการอื่น ๆ		
ทางจิตเวชหรือไม่		
ไม่มี	50	96.2
มี	2	3.8

สำหรับปัจจัยด้านครอบครัวพบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61.5) บิดามารดาหย่าร้างหรือแยกกันอยู่ ในจำนวนนี้ ร้อยละ 34.6 มีมารดาเป็นผู้ดูแลหลักในปัจจุบัน มีจำนวนพี่น้องที่นับรวมตนเองแล้ว

เฉลี่ย 1.65 คน มากที่สุดมีพี่น้องที่นับรวมตนเอง 4 คน โดยร้อยละ 25.0 มีคนในครอบครัวที่ติดเหล้าหรือแอลกอฮอล์และร้อยละ 3.8 มีคนในครอบครัวที่มีอารมณ์รุนแรงหรืออาการทางจิตเวชอื่น ๆ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านโทษจากการกระทำความผิด

ตารางที่ 3 ปัจจัยด้านโทษจากการกระทำความผิดของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

ปัจจัยด้านโทษจากการกระทำความผิด	จำนวน	ร้อยละ
ประวัติการต้องโทษคดีอื่น ๆ ในอดีต		
ไม่มี	52	100.0
มี	0	0
คดีที่ต้องโทษในครั้งนี้		
ความผิดเกี่ยวกับร่างกาย	14	26.9
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	6	11.5
ยาเสพติด	32	61.5
หลังพ้นโทษแล้ว ท่านวางแผนว่าจะประกอบอาชีพอะไรต่อไป		
ยังไม่มีแผน	7	13.5
อยู่บ้านเฉย ๆ	0	0
อื่น ๆ	45	86.5

ปัจจัยด้านโทษจากการกระทำความผิดพบว่าเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกทั้งหมดระบุว่าไม่มีประวัติการต้องโทษคดีอื่น ๆ ในอดีตที่ผ่านมา ด้านคดีที่ต้องโทษอยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยคิดเป็นร้อยละ 61.5 รองลงมาคือความผิดเกี่ยวกับร่างกาย (ร้อยละ 26.9) และความผิดเกี่ยวกับเพศ (ร้อยละ 11.5) โดยภายหลังการพ้นโทษส่วนใหญ่ร้อยละ 86.5 มีแผนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ โดยในจำนวนนี้ 28 ราย (ร้อยละ 62.2) ระบุประสงค์ที่จะหางานทำ, 10 ราย (ร้อยละ 22.2) มีแผนการจะกลับไปศึกษาต่อ ในขณะที่ร้อยละ 13.5 ยังไม่มีแผนใด ๆ

ส่วนที่ 4 ด้านสุขภาวะทางจิต

ตารางที่ 4 ด้านสุขภาวะทางจิตของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

ระดับสุขภาวะทางจิต	จำนวน	ร้อยละ
สูง (73 – 110 คะแนน)	18	34.6
ปานกลาง (61 – 72 คะแนน)	25	48.1
ต่ำ (0 – 60 คะแนน)	9	17.3
— x = 69.19, SD = 10.85, Min = 52, Max = 99		

เยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก ร้อยละ 48.1 มีสุขภาวะทางจิตระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 34.6 มีสุขภาวะทางจิตระดับสูง และร้อยละ 17.3 มีสุขภาวะทางจิตระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมเท่ากับ 69.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.85 0 จากคะแนนเต็ม 110 คะแนน ผู้ที่มีคะแนนรวมสุขภาวะทางจิตต่ำสุดมีคะแนนเท่ากับ 52 คะแนน และคะแนนสูงสุดเท่ากับ 99 คะแนน

ตารางที่ 5 สุขภาวะทางจิตด้านต่าง ๆ ของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

สุขภาวะทางจิต	ข้อคำถาม (ข้อ)	คะแนน เต็ม	Mean ± SD	Min- Max	10*
สุขภาวะทางจิตรวม	16 ข้อ	110	69.19 ± 10.85	52-99	6.29
ด้านสุขภาพทั่วไป	1 ข้อ (ได้แก่ ข้อ 10)	5	3.63 ± 1.28	0-5	7.26
ด้านภาวะซึมเศร้า	3 ข้อ (ได้แก่ ข้อ 4,12,16)	30	20.10 ± 3.71	11-28	6.70
ด้านสุขภาวะ ทางบวก	3 ข้อ (ได้แก่ ข้อ 1,6,11)	15	9.98 ± 1.80	8-15	6.65
ด้านความมีชีวิตชีวา	3 ข้อ (ได้แก่ ข้อ 9,14,15)	30	19.94 ± 3.12	14-27	6.65

สุขภาวะทางจิต	ข้อคำถาม (ข้อ)	คะแนน เต็ม	Mean \pm SD	Min- Max	10*
ด้านการควบคุม ตนเอง	3 ข้อ (ได้แก่ ข้อ 3,7,13)	15	9.40 \pm 1.75	7-15	6.27
ด้านความวิตกกังวล	3 ข้อ (ได้แก่ข้อ 2,5,8)	15	6.13 \pm 1.77	4-13	4.09

*ปรับคะแนนเต็มของคะแนนสุขภาวะทางจิตแต่ละด้าน ให้เท่ากับ 10 คะแนน

เนื่องจากค่าเฉลี่ยด้านต่าง ๆ ของสุขภาวะทางจิตทั้ง 6 ด้าน มาจากการรวมคะแนนของข้อคำถามที่มีจำนวนข้อคำถามและการให้คะแนนที่แตกต่างกันอ้างอิงจากการให้คะแนนของแบบสอบถามต้นฉบับ ผู้วิจัยจึงปรับคะแนนอ้างอิงให้อยู่ในระดับเดียวกัน ในที่นี้ คือปรับให้ฐานคะแนนที่เท่ากัน คือ 10 คะแนนเต็ม จากคะแนนทำให้เห็นค่าสุขภาวะทางจิตด้านสุขภาพทั่วไปมีคะแนนสูงสุด คือ 7.26 รองลงมาคือสุขภาวะทางจิตด้านภาวะซึมเศร้า (6.70) ด้านสุขภาวะทางบวก (6.65) ด้านความมีชีวิตชีวา (6.65) ด้านการควบคุมตนเอง (6.27) และด้านความวิตกกังวล (4.09) ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง

ตารางที่ 6 การเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด (4.6 – 5.0 คะแนน)	0	0
มาก (3.6 – 4.5 คะแนน)	13	25.0
ปานกลาง (2.6 – 3.5 คะแนน)	34	65.4
น้อย (1.6 – 2.5 คะแนน)	5	9.6
น้อยที่สุด (1.0 – 1.5 คะแนน)	0	0
— x = 3.11, SD = 0.40, Min = 2.3, Max = 3.8		

เยาวชนส่วนใหญ่ในศูนย์ฝึกฯ (ร้อยละ 65.4) มีการเห็นคุณค่าในตนเองระดับปานกลาง รองลงมา (ร้อยละ 25) เห็นคุณค่าในตนเองในระดับมาก และร้อยละ 9.6 เห็นคุณค่าในตนเองระดับน้อย ค่าเฉลี่ยของการเห็นคุณค่าในตนเองเท่ากับ 3.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 2.3 และมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.8 การเก็บข้อมูลในครั้งนี้ไม่พบเยาวชนที่มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองระดับมากที่สุดและระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 6 สหสัมพันธ์ระหว่างค่าคะแนนสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง

ตารางที่ 7 สหสัมพันธ์ระหว่างค่าคะแนนสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก วิเคราะห์ด้วยสถิติ Pearson's correlation

คะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง	<i>r</i>	<i>p</i> -value
คะแนนรวมสุขภาวะทางจิต	0.740	<0.01**

* $p < 0.05$

** $p < 0.01$

การวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องกันระหว่างคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองและคะแนนสุขภาวะทางจิตของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก พบผลดังนี้ ค่าคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองมีสหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับค่าคะแนนรวมสุขภาวะทางจิตในระดับสูง ($r = 0.740, p < 0.01$)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ส่วนที่ 7 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะทางจิต

ผู้วิจัยจัดกลุ่มตัวอย่างเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเยาวชนที่มีระดับสุขภาวะทางจิตระดับปานกลางถึงระดับต่ำ จำนวน 34 คน และกลุ่มเยาวชนที่มีสุขภาวะทางจิตระดับสูง จำนวน 18 คน เพื่อความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโทษจากการกระทำผิด กับระดับสุขภาวะทางจิต วิเคราะห์ด้วยสถิติ chi-square test และ Fisher's Exact test

ตารางที่ 8 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาวะทางจิตของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

ปัจจัย	สภาวะทางจิต				χ^2	p-value
	ระดับปานกลางถึงต่ำ		ระดับสูง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	ปัจจัยส่วนบุคคล					
อายุ						
ต่ำกว่า 18 ปี	17	58.6	12	41.4	1.325	0.250
18 ปีขึ้นไป	17	73.9	6	26.1		
ศาสนา						
พุทธ	31	67.4	15	32.6	0.709	0.400
ศาสนาอื่น ๆ	3	50.0	3	50.0		
ระดับการศึกษาสูงสุด						
ไม่ได้ศึกษา	3	75.0	1	25.0	0.821	0.663
ประถมศึกษา	3	50.0	3	50.0		
มัธยมศึกษา	28	66.7	14	33.3		
อาชีพก่อนต้องโทษ						
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	3	60.0	2	40.0	0.335	0.846
นักเรียน/นักศึกษา	10	71.4	4	28.6		
ค้าขาย/รับจ้าง	21	63.6	12	36.4		
สถานภาพสมรส						
โสด	30	63.8	17	36.2	0.522	0.648 [†]
สมรส/อยู่กินกับคู่	4	80.0	1	20.0		

ปัจจัย	สภาวะทางจิต				χ^2	p-value
	ระดับปานกลางถึงต่ำ		ระดับสูง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	โรคประจำตัว					
ไม่มี	30	62.5	18	37.5	2.294	0.285 ⁺
มี	4	100.0	0	0		
ประวัติโรคทางจิตเวช						
ไม่มี	34	65.4	18	34.6	0	0
มี	0	0	0	0		
ประวัติการใช้สารเสพติดก่อนได้รับโทษ						
ไม่มี	23	63.9	13	36.1	0.116	0.734
มี	11	68.8	5	31.3		
ภูมิภาค						
ภาคกลาง	22	71.0	9	29.0	1.057	0.304
ภาคอื่น ๆ	12	57.1	9	42.9		
กิจกรรมยามว่างที่ชอบทำขณะอยู่ในบ้านกักขัง						
กีฬา						
อ่านหนังสือ						
ไม่ได้ทำ	6	60.0	4	40.0	0.159	0.723 ⁺
ทำ	28	66.7	14	33.3		
ฟังเพลง						
ไม่ได้ทำ	0	0	0	0	0	0
ทำ	34	65.4	18	34.6		

ปัจจัย	สภาวะทางจิต				χ^2	p-value
	ระดับปานกลางถึงต่ำ		ระดับสูง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	คู่มือทศน์					
ไม่ได้ทำ	0	0	0	0	0	
ทำ	34	65.4	18	34.6		
เดินเล่น						
ไม่ได้ทำ	4	57.1	3	42.9	0.243	0.682 ⁺
ทำ	30	66.7	15	33.3		
คุยกับเพื่อน						
ไม่ได้ทำ	0	0	0	0	0	0
ทำ	34	65.4	18	34.6		
ช่วยงานทั่วไป						
ไม่ได้ทำ	0	0	0	0	0	0
ทำ	34	65.4	18	34.6		
ประวัติการถูกล่วงละเมิดหรือทารุณกรรมด้านต่าง ๆ ในวัยเด็ก						
ทางร่างกาย						
ไม่สะดวกตอบ	4	100.0	0	0	2.346	0.309
ไม่มี	14	60.9	9	39.1		
มี	16	64.0	9	36.0		
ทางวาจา						
ไม่มี	2	33.3	4	66.7	3.079	0.166
มี	32	69.6	14	30.4		

ปัจจัย	สภาวะทางจิต				χ^2	p-value
	ระดับปานกลางถึงต่ำ		ระดับสูง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	ทางเพศ					
ไม่มี	34	65.4	18	34.6	0	0
ในปัจจุบันท่านมองว่าใคร เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับ ท่าน						
ไม่มี	8	44.4	10	55.6	5.334	0.021*
มี	26	76.5	8	23.5		
ปัจจัยด้านครอบครัว						
สถานภาพสมรสบิดา						
มารดา						
ยังสมรสกันอยู่	5	55.6	4	44.4	0.647	0.724
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	21	65.6	11	34.4		
ทั้งคู่/คนใดคนหนึ่ง เสียชีวิต	8	72.7	3	27.3		
ผู้ดูแลหลัก						
บิดาและมารดา	5	55.6	4	44.4	1.075	0.584
บิดา/มารดา	22	71.0	9	29.0		
บุคคลอื่น	7	58.3	5	41.7		
จำนวนพี่น้อง						
1 – 2 คน	30	66.7	15	33.3	0.243	0.682
3 – 4 คน	4	57.1	3	42.9		

ปัจจัย	สภาวะทางจิต				χ^2	p-value
	ระดับปานกลางถึงต่ำ		ระดับสูง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	ในครอบครัวของท่านมีผู้ที่ติดเหล้า/แอลกอฮอล์หรือไม่					
ไม่มี	23	59.0	16	41.0	2.832	0.177
มี	11	84.6	2	15.4		
ในครอบครัวของท่านมีผู้ที่มีอารมณ์รุนแรงหรืออาการอื่น ๆ ทางจิตเวชหรือไม่						
ไม่มี	32	64.0	18	36.0	1.101	0.538 [†]
มี	2	100.0	0	0		
ปัจจัยด้านโทษจากการกระทำความผิด						
ประวัติการต้องโทษคดีอื่นๆ ในอดีต						
ไม่มี	34	65.4	18	34.6	0	0
มี	0	0	0	0		
คดีที่ต้องโทษในครั้งนี้						
ความผิดเกี่ยวกับร่างกายและเกี่ยวกับเพศ	10	50.0	10	50.0	3.399	0.065

ปัจจัย	สภาวะทางจิต				χ^2	p-value
	ระดับปานกลางถึงต่ำ		ระดับสูง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	ความผิดปกติเกี่ยวกับยาเสพติด	24	75.0	8		

แผนการประกอบอาชีพ

ภายหลังพ้นโทษ

ยังไม่มีแผน	3	42.9	4	57.1	1.814	0.218
อื่น ๆ	31	68.9	14	31.1		

* $p < 0.05$

* $p < 0.01$

† Fisher's Exact Test

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ chi-square test และ Fisher's Exact test พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในคำถาม “ในปัจจุบันท่านมองว่าใครเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับท่าน” พบว่าเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาวะทางจิตของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ทั้งปัจจัยทางด้านครอบครัวและปัจจัยด้านโทษจากการกระทำความผิดยังไม่พบนัยสำคัญทางสถิติในการศึกษาครั้งนี้

ส่วนที่ 8 ปัจจัยทำนายสุขภาวะทางจิต

ตารางที่ 9 ปัจจัยทำนายสุขภาวะทางจิตของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

ปัจจัยทำนาย สุขภาวะทางจิต	β	S.E.(β)	p- value	Adjusted Odds Ratio (OR)	95% CI of Adjusted OR	
					Lower	Upper
เยาวชนที่ระบุว่าในปัจจุบัน ตนเองมีคนที่ตนเองมองว่า เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับ ตนเอง	-1.402	0.623	0.025*	0.246	0.073	0.835

* $p < 0.05$

** $p < 0.01$

ภายหลังวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Logistic Regression ด้วยวิธี Enter พบว่าเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกที่ระบุว่าในปัจจุบันตนเองมีคนที่ตนเองมองว่าเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับตนเองจะมีสุขภาวะทางจิตน้อยกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่มเยาวชนที่ระบุว่าตนเองยังไม่มีแบบอย่างที่ดี ($\beta = -1.402, p < 0.05$)

ส่วนที่ 9 ปัจจัยทำนายการเห็นคุณค่าในตนเอง

ผู้วิจัยจัดกลุ่มตัวอย่างเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกออกเป็น 2 กลุ่ม ตามระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง ดังนี้ กลุ่มเยาวชนที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองปานกลางถึงน้อย จำนวน 39 คน และกลุ่มเยาวชนที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองมาก จำนวน 13 คน เพื่อความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโทษจากการกระทำผิด กับระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง วิเคราะห์ด้วยสถิติ chi-square test และ Fisher's Exact test

ตารางที่ 10 ปัจจัยทำนายการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน บ้านกาญจนาภิเษก

ปัจจัย	การเห็นคุณค่าในตนเอง				χ^2	p-value
	ระดับปานกลางถึงน้อย		ระดับมาก			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	ปัจจัยส่วนบุคคล					
อายุ						
ต่ำกว่า 18 ปี	22	75.9	7	24.1	0.026	0.872
18 ปีขึ้นไป	17	73.9	6	26.1		
ศาสนา						
พุทธ	36	78.3	10	21.7	2.261	0.157
ศาสนาอื่น ๆ	3	50.0	3	50.0		
ระดับการศึกษาสูงสุด						
ไม่ได้ศึกษา	3	75.0	1	25.0	0.254	0.881
ประถมศึกษา	4	66.7	2	33.3		
มัธยมศึกษา	32	76.2	10	23.8		
อาชีพก่อนต้องโทษ						
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	3	60.0	2	40.0	3.476	0.176
นักเรียน/นักศึกษา	13	92.9	1	7.14		
ค้าขาย/รับจ้าง	23	69.7	10	30.3		
สถานภาพสมรส						
โสด	35	74.5	12	25.5	0.074	1.000 ⁺
สมรส/อยู่กินกับคู่	4	80.0	1	20.0		

ปัจจัย	การเห็นคุณค่าในตนเอง				χ^2	p-value
	ระดับปานกลางถึงน้อย		ระดับมาก			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	โรคประจำตัว					
ไม่มี	36	75.0	12	25.0	0	1.000 [‡]
มี	3	75.0	1	25.0		
ประวัติโรคทางจิตเวช						
ไม่มี	39	75.0	13	25.0	0	0
มี	0	0	0	0		
ประวัติการใช้สารเสพติด						
ก่อนได้รับโทษ						
ไม่มี	27	75.0	9	25.0	0	1.000 [‡]
มี	12	75.0	4	25.0		
ภูมิภาค						
ภาคกลาง	23	74.2	8	25.8	0.027	0.870
ภาคอื่น ๆ	16	76.2	5	23.8		
กิจกรรมยามว่างที่ชอบทำ						
ขณะอยู่ในบ้านกักขัง						
กีฬา						
อ่านหนังสือ						
ไม่ได้ทำ	8	80.0	2	20.0	0.165	1.000 [‡]
ทำ	31	73.8	11	26.2		
ฟังเพลง						
ไม่ได้ทำ	0	0	0	0	0	0
ทำ	39	75.0	13	25		

ปัจจัย	การเห็นคุณค่าในตนเอง				χ^2	p-value
	ระดับปานกลางถึงน้อย		ระดับมาก			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	ดูโทรทัศน์					
ไม่ได้ทำ	0	0	0	0	0	
ทำ	39	75.0	13	25.0		
เดินเล่น						
ไม่ได้ทำ	6	85.7	1	14.3	0.495	0.664 [†]
ทำ	33	73.3	12	26.7		
คุยกับเพื่อน						
ไม่ได้ทำ	0	0	0	0	0	0
ทำ	39	75.0	13	25.0		
ช่วยงานทั่วไป						
ไม่ได้ทำ	0	0	0	0	0	0
ทำ	39	75.0	13	25.0		
ประวัติการถูกล่วงละเมิดหรือทารุณกรรมด้านต่างๆ ในวัยเด็ก						
ทางร่างกาย						
ไม่สะดวกตอบ	4	100.0	0	0	2.117	0.347
ไม่มี	18	78.3	5	21.7		
มี	17	68.0	8	32.0		
ทางวาจา						
ไม่มี	5	83.3	1	16.7	0.251	1.000 [†]
มี	34	73.9	12	26.1		

ปัจจัย	การเห็นคุณค่าในตนเอง				χ^2	p-value
	ระดับปานกลางถึงน้อย		ระดับมาก			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	ทางเพศ					
ไม่มี	39	75.0	13	25.0	0	0
ในปัจจุบันท่านมองว่าใคร เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับ ท่าน						
ไม่มี	11	61.1	7	38.9	2.832	0.108 ⁺
มี	28	82.4	6	17.6		
ปัจจัยด้านครอบครัว						
สถานภาพสมรสบิดา						
มารดา						
ยังสมรสกันอยู่	6	66.7	3	33.3	1.758	0.415
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	26	81.3	6	18.8		
ทั้งคู่/คนใดคนหนึ่ง เสียชีวิต	7	63.6	4	36.4		
ผู้ดูแลหลัก						
บิดาและมารดา	6	66.7	3	33.3	0.789	0.674
บิดา/มารดา	23	74.2	8	25.8		
บุคคลอื่น	10	83.3	2	16.7		
จำนวนพี่น้อง						
1 – 2 คน	34	75.6	11	24.4	0.055	1.000 ⁺
3 – 4 คน	5	71.4	2	28.6		

ปัจจัย	การเห็นคุณค่าในตนเอง				χ^2	p-value
	ระดับปานกลางถึงน้อย		ระดับมาก			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	ในครอบครัวของท่านมีผู้ที่ ติดเหล้า/แอลกอฮอล์ หรือไม่					
ไม่มี	28	71.8	11	28.2	0.855	0.475
มี	11	84.6	2	15.4		
ในครอบครัวของท่านมีผู้ที่ มีอาการรุนแรงหรือ อาการอื่น ๆ ทางจิตเวช หรือไม่						
ไม่มี	37	74.0	13	26.0	0.693	1.000 [†]
มี	2	100.0	0	0		
ปัจจัยด้านโทษจากการ กระทำความผิด						
ประวัติการต้องโทษคดีอื่น ๆ ในอดีต						
ไม่มี	39	75.0	13	25.0	0	0
มี	0	0	0	0		
คดีที่ต้องโทษในครั้งนี้						
ความผิดเกี่ยวกับร่างกาย และความผิดเกี่ยวกับเพศ	13	65.0	7	35.0	1.733	0.188

ปัจจัย	การเห็นคุณค่าในตนเอง				χ^2	p-value
	ระดับปานกลางถึงน้อย		ระดับมาก			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	ความผิดปกติเกี่ยวกับยาเสพติด	26	81.3	6		
แผนการประกอบอาชีพ						
ภายหลังพ้นโทษ						
ยังไม่มีแผน	4	57.1	3	42.9	1.376	0.347 [‡]
อื่น ๆ	35	77.8	10	22.2		

[‡] Fisher's Exact Test

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ chi-square test และ Fisher's Exact test ทั้งปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโทษจากการกระทำความผิดยังไม่พบนัยสำคัญทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกในครั้งนี้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-Sectional Descriptive Study) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง ความเกี่ยวข้องกันของสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องของสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก โดยผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามชนิดกระดาษด้วยตนเองระหว่างวันที่ 22 ธันวาคม 2563 ถึง วันที่ 9 เมษายน 2566 ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป แบบประเมินสุขภาวะทางจิต และแบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งเป็นฉบับภาษาไทยทั้งหมด

วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติผ่านโปรแกรม SPSS เพื่อแสดงผลการวิเคราะห์ทั้งในเชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน สถิติเชิงพรรณนาเพื่อบรรยายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าน้อยที่สุด และค่ามากที่สุด และสถิติเชิงอนุมาน ใช้สถิติ chi-square test และ Fisher's Exact test เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งทางด้านปัจจัยที่สนใจศึกษากับสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง ร่วมกับการใช้สถิติ Logistic Regression และใช้สถิติ Pearson's correlation เพื่อวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องกันระหว่างสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง

1. สรุปผลการวิจัย

จากการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกเพื่อศึกษาเกี่ยวกับสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง จาก 3 ปัจจัยหลัก พบผลสรุปดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกเพศชายทั้งหมดจำนวน 52 คน มีอายุเฉลี่ย 17.17 ปี โดยร้อยละ 11.5 นับถือศาสนาอื่น ๆ นอกเหนือจากศาสนาพุทธ กว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง ร้อยละ 7.7 ไม่ได้รับการศึกษา ร้อยละ 26.9 เป็นนักเรียน/นักศึกษาที่ต้องโทษในครั้งนี้ เกือบทั้งหมดมีสถานภาพโสด ไม่ค่อยมีโรคประจำตัว รวมถึงไม่มีประวัติทางจิตเวชใด ๆ ร้อยละ 88.5 มีประวัติถูกทำร้ายผ่านทาง

วาทหรือคำพูดในช่วงวัยเด็ก รองลงมาร้อยละ 48.1 เคยถูกทำร้ายทารุณทางร่างกายในวัยเด็ก โดยไม่มีรายงานว่ามีกลุ่มตัวอย่างคนใดมีประวัติการถูกล่วงละเมิดทางเพศในวัยเด็ก และร้อยละ 65.4 มีแบบอย่างที่ดีสำหรับตนเอง

ปัจจัยด้านครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 61.5 บิดามารดาอยู่ในสถานะหย่าร้าง/แยกกันอยู่ โดยผู้ดูแลเลี้ยงดูหลักคือมารดา (ร้อยละ 34.6) รองลงมาคือบิดา (25%) อยู่ในครอบครัวที่มีพี่น้องเฉลี่ย 1.65 คน ร้อยละ 25.0 มีผู้ที่ติดเหล้าอยู่ในครอบครัว และร้อยละ 3.8 มีคนในครอบครัวที่มีอารมณ์รุนแรงหรือมีอาการทางจิตเวชบางโรค โดยผลการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ทางด้านข้อมูลส่วนบุคคลและด้านครอบครัวมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ วรรณโนทัย สูงสว่าง (2550) ที่เก็บข้อมูลกับเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชาย 4 แห่ง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 17-19 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น บิดามารดาแยกทางกัน

ปัจจัยด้านโทษจากการกระทำความผิดของกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกพบว่าทั้งหมดไม่เคยมีประวัติการต้องโทษคดีอื่น ๆ ในอดีต สำหรับคดีที่ต้องโทษในครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (61.5%) รองลงมาเป็นความผิดเกี่ยวกับร่างกายและเกี่ยวกับเพศ และเกือบทั้งหมด (86.5%) มีแผนอื่น ๆ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพภายหลังการพ้นโทษนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองระดับปานกลาง ร้อยละ 48.1 และร้อยละ 65.4 ตามลำดับ สำหรับสุขภาวะทางจิตแต่ละด้านภายหลังจากการปรับให้ฐานคะแนนให้เท่ากับ 10 พบว่า ด้านสุขภาพทั่วไปมีคะแนนสูงที่สุดคือ 7.26 รองลงมาคือด้านภาวะซึมเศร้า ด้านสุขภาวะทางบวก ด้านความมีชีวิตชีวา ด้านการควบคุมตนเอง และด้านความวิตกกังวลตามลำดับ

2. การอภิปรายผล

คำถามการวิจัยข้อที่ 1 สุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกเป็นอย่างไร

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 52 คน จากเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน บ้านกาญจนาภิเษก ภายหลังทำแบบประเมินสุขภาวะทางจิตของ Dupuy HJ. ซึ่งสร้างตามทฤษฎีของ Kurt Lewin ในฉบับภาษาไทย ภณิดา ชนวิทยาสิทธิกุล พัฒนาแบบวัดจากสมจิต หนูเจริญกุล, ประคอง อินทรสมบัติ และพรรณวดี พุทธิวัฒน์ มีข้อคำถามจำนวน 16 ข้อ จากการเก็บข้อมูลในครั้ง นี้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสุขภาวะทางจิตอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 48.1 รองลงมา ร้อยละ 34.6 มีสุขภาวะทางจิตในระดับสูง และมีเพียงร้อยละ 17.3 ที่มีสุขภาวะทางจิตในระดับต่ำ สอดคล้องกับการศึกษาของ Ghazanfari และคณะ (2023) ที่พบว่ากลุ่มผู้ต้องขังเพศชายประเทศ อิหร่านมีสุขภาวะทางจิตในระดับปานกลางและจากการศึกษาของ Wooldredge JD (1999) พบว่า สุขภาวะทางจิตของผู้ที่กระทำความผิดระหว่างการต้องโทษมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายใน เรือนจำและคุณลักษณะของผู้ที่กระทำความผิดเมื่อเข้ามายังเรือนจำ โดยทั้งสองคุณลักษณะเป็นสิ่ง สำคัญที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวในขณะรับโทษในเรือนจำหรือที่กักขังควบคุมนักโทษ สอดคล้องกับ พงษ์ธร สิทธิชัย (2555) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในศูนย์ ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่มีบรรยากาศเอื้ออำนวยให้เกิดการช่วยเหลือ ดูแลพฤติกรรมของเด็ก และเยาวชนที่เคยกระทำความผิดมาก่อน เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเอง ให้สามารถกลับสู่สังคมได้อย่างปกติสุขมากที่สุดทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

ด้านการเห็นคุณค่าในตนเองนั้น ผู้วิจัยใช้แบบประเมินของ Coppersmith Self-Esteem Inventory Adult Form (1984) ที่พัฒนาเป็นฉบับภาษาไทยโดย บังอร สุปรีดา จำนวน 25 ข้อ จากการเก็บข้อมูลในครั้ง นี้ กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองเท่ากับ 3.11 โดยส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.4 เห็นคุณค่าในตนเองระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 25 เห็นคุณค่าในตนเองระดับมาก และมีเพียงร้อยละ 9.6 ที่เห็นคุณค่าในตนเองระดับน้อย โดยไม่พบเด็กและ เยาวชนภายในศูนย์ที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองระดับมากที่สุดหรือระดับน้อยที่สุดเลย ดังนั้น หากรวมกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองระดับปานกลางถึงระดับน้อยจะเท่ากับ ร้อยละ 75 มีผลใกล้เคียงกันกับการศึกษาในอดีตของ พาฝัน อารีมา (2547) ซึ่งศึกษากลุ่มเยาวชนชาย ภายในสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกอายุระหว่าง 15 – 18 ปี จำนวน 56 คน พบว่าร้อยละ 76.8 มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับน้อย และมีผล การศึกษาใกล้เคียงกับการศึกษาของ อุดม สุขทอง (2552) ซึ่งพบว่ากลุ่มเยาวชนศูนย์ฝึกและอบรม

เด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขามีการเห็นคุณค่าในตนเองภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.92 ผลการศึกษาในครั้งนี้อาจต่างไปจากการศึกษาของ Dogar IA และคณะ (2010) ซึ่งทำการศึกษาเยาวชนที่กระทำความผิดชาวปากีสถาน พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 56 เห็นคุณค่าในตนเองระดับต่ำ และจากการศึกษาดังกล่าวการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำนั้นมีส่วนสัมพันธ์กับการกระทำความผิดของเยาวชนดังกล่าว

คำถามการวิจัยข้อที่ 2 สุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกมีความเกี่ยวข้องกันหรือไม่ อย่างไร

การศึกษานี้พบว่าคะแนนสุขภาวะทางจิตและคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวกระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.740, p<0.01$) นั่นหมายความว่าหากกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนสุขภาวะทางจิตสูง ก็จะส่งผลให้คะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นไปด้วย หรือเมื่อคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น ก็จะส่งผลให้มีคะแนนสุขภาวะทางจิตสูงขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน เป็นทิศทางสัมพันธ์กันในทางบวก สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผ่านมาของ Singhal & Prakash (2021) เกี่ยวกับความสัมพันธ์กันของสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองในกลุ่มของนักเรียนนักศึกษาอินเดียซึ่งพบความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเอง ($r=0.530, p<0.01$) และระดับการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นยังสามารถใช้คาดการณ์ระดับสุขภาวะทางจิตได้ด้วย

คำถามการวิจัยข้อที่ 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกเป็นอย่างไร

สุขภาวะทางจิต

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีแบบอย่างที่ดี (role model) นั้น มีนัยสำคัญทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะทางจิต ($p<0.05$) โดยเป็นปัจจัยเดียวที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะทางจิตอย่างมีนัยสำคัญ ภายหลังจากการวิเคราะห์ถดถอยด้วย Logistic Regression ยังคงพบนัยสำคัญทางสถิติในการทำนายระดับสุขภาวะทางจิต ทว่าเป็นความสัมพันธ์ในทางลบ เมื่อกลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าในปัจจุบันมีคนที่ตนเองมองว่าเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับตนเองจะมีสุขภาวะทางจิตน้อยกว่า เมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าในปัจจุบันตนไม่มีคนที่ตนเองมองว่าเป็นแบบอย่างที่ดี มีความใกล้เคียงกับข้อมูล

จากการศึกษาของ Hurd, Wittrup, & Zimmerman (2011) ที่ระบุว่าอิทธิพลที่มีผลต่อผลลัพธ์ของวัยรุ่นขึ้นกับความสัมพันธ์ส่วนตัวของวัยรุ่นกับตัวแบบ พบว่าวัยรุ่นที่มีตัวแบบเป็นคนในวงการบันเทิง มีโอกาสสูบบุหรี่สูงขึ้นร้อยละ 52 มีโอกาสใช้กัญชาสูงขึ้นเกือบร้อยละ 40 มีโอกาสเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการต่อสู้ใช้กำลังร้อยละ 56 ภายในระยะเวลา 1 ปี เมื่อเทียบกับวัยรุ่นที่ไม่มีต้นแบบ อีกทั้งการที่บุคคลมีตัวแบบที่ไม่สามารถเข้าถึงได้กลับแสดงความทุกข์ทางจิตใจเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับผู้ที่มีตัวแบบที่เข้าถึงได้หรือไม่มีตัวแบบเลย อย่างไรก็ตาม การที่กลุ่มตัวอย่างที่มีแบบอย่างกลับมีสุขภาวะทางจิตลดลงเมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีตัวแบบนี้ อาจเนื่องมาจากระยะเวลาความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับตัวแบบหรือกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบกับตนเองกับตัวแบบซึ่งอาจเกิดความแตกต่างกัน หรือมีแนวโน้มที่จะเป็นแบบตัวแบบคนนั้น ๆ ได้ยาก ดังนั้น การศึกษาในอนาคตอาจทำการศึกษาในประเด็นของคุณลักษณะของตัวแบบของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า มีปัจจัยที่น่าสนใจที่มีแนวโน้มจะเกิดนัยสำคัญทางสถิติเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับสุขภาวะทางจิตของกลุ่มตัวอย่างได้ คือ ปัจจัยเกี่ยวกับคติที่ต้องโทษในครั้งนี้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ต้องโทษในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดร้อยละ 75 มีสุขภาวะทางจิตอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ และครึ่งหนึ่งของผู้ที่ต้องโทษในความผิดเกี่ยวกับร่างกายและเกี่ยวกับเพศมีสุขภาวะทางจิตอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ และอีกครึ่งหนึ่งมีอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับการวิจัยก่อนหน้านี้ของ Visser & Routledge (2007) ที่พบว่าวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติดมีระดับสุขภาวะทางจิตและความพึงพอใจในชีวิตต่ำกว่าวัยรุ่นที่ไม่ใช้สารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การเห็นคุณค่าในตนเอง

ในการศึกษาครั้งนี้ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติของปัจจัยใดที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้จะไม่พบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ทว่าการเห็นคุณค่าในตนเองยังคงมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับสุขภาวะทางจิต ดังนั้นหากสุขภาวะทางจิตสูงก็จะส่งผลให้มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงด้วย ผลการศึกษาของ มัลลิกา ตั้งสงบ (2556) พบว่าเมื่อผ่านไปหนึ่งปีของการอยู่ในศูนย์ฝึกอบรมฯ เด็กและเยาวชนจะเกิดการใคร่ครวญ เห็นอกเห็นใจ รู้จักยับยั้งชั่งใจ ยั้งคิด เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น โดยมีปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในเด็กและเยาวชนของศูนย์ฝึกอบรมฯ อันประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่ 2) เพื่อนในศูนย์ฝึกอบรม

๓) ชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน 4) กระบวนการเรียนรู้และวิชาชีวิตหรือทักษะชีวิต 5) การออกนอกพื้นที่และบ้านขณะใจ: ประสบการณ์ตรงของอิสรภาพ และ 6) กระบวนการกลุ่มครอบครัว ซึ่งจะพื้นฐานไปสู่การเปลี่ยนแปลงภายในตน เนื่องจากการศึกษาก่อนหน้านี้ของ ดวงกลม สมบูรณ์พงศ์ (2552) แสดงให้เห็นว่าเยาวชนผู้กระทำความผิดที่เตรียมออกจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง (บ้านกรุณา บ้านปราณี บ้านอุเบกขา และบ้านกาญจนาภิเษก) ยังคงมีความกังวลต่อการออกไปใช้ชีวิตในสังคมภายนอกอยู่ในระดับปานกลางถึงร้อยละ 64.6 โดยปัจจัยที่สัมพันธ์กับความวิตกกังวลต่อการใช้ชีวิตในสังคมภายนอก ได้แก่ สถานภาพของบิดามารดา กิจกรรมที่ทำร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนในชุมชนมีความแตกต่างกัน และความสัมพันธ์กับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ด้วยเหตุนี้ การศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองในอนาคตอาจศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยความวิตกกังวลก่อนออกไปใช้ชีวิตภายนอกและความสัมพันธ์กับเพื่อนและความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับสมาชิกในครอบครัว

การศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองในกรณีอื่น ๆ กล่าวถึงการเห็นคุณค่าในตนเองว่าเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับองค์ประกอบหลัก ๆ สองประการตามแนวคิดของ Coopersmith คือองค์ประกอบภายในตนเองและองค์ประกอบภายนอกตนเอง เช่น ลักษณะทางกายภาพ สมรรถภาพ ภาวะอารมณ์ ค่านิยมส่วนตัว ความปรารถนา เพศ ปัญหาสุขภาพกายและใจ ความสัมพันธ์กับครอบครัว โรงเรียน/สถาบันการศึกษา และสถานภาพทางสังคม (ดวงกลม ทองอยู่, 2557) ดังนั้น การเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกอาจเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับปัจจัยอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากปัจจัยที่ศึกษาในครั้งนี้ เช่น ภาวะอารมณ์ ค่านิยมส่วนตัว ความปรารถนา และสถานภาพทางสังคม เป็นต้น โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาปัจจุบันของผู้วิจัยเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศชายทั้งหมด ซึ่งเพศชายเป็นเพศที่มีแนวโน้มกระทำความผิดมากกว่าเพศหญิงและส่วนใหญ่เพศชายยังเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเพศหญิงตามค่านิยมของสังคม (ดวงกลม ทองอยู่, 2557) ด้านผลการศึกษาของ Thapa S และคณะ (2021) พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองในกลุ่มเยาวชนเพศชายที่กระทำความผิด ไม่ได้ส่งผลใดต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางอาชญากรรมและการกระทำผิดซ้ำ อาจเป็นไปได้ว่าระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชนอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมบ้านกาญจนาภิเษกไม่ได้ขึ้นอยู่กับกระทำความผิดที่ทำให้พวกเขาเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกแห่งนี้ ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาในอดีต (Lane TM & Elliott AN, 2001) ที่พบว่าวัยรุ่นที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมีแนวโน้มที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมกระทำความผิดน้อยกว่าวัยรุ่นที่มีเห็นคุณค่า

ในตนเองต่ำ หรือในอีกทางหนึ่งมีความเป็นไปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนที่เข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมบ้านกาญจนาภิเษกส่วนใหญ่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของเด็กและเยาวชนในวัยเดียวกัน ทำให้ไม่พบนัยสำคัญของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองเนื่องจากการเห็นคุณค่าในตนเองแต่ละระดับมีลักษณะของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโทษจากการกระทำความผิดที่มีความใกล้เคียงกัน แต่ถึงอย่างนั้นการเห็นคุณค่าในตนเองยังคงเป็นสิ่งสำคัญต่อบุคคลคนหนึ่งในการใช้ดำรงชีวิต การศึกษาทบทวนวรรณกรรมเชิงอภิมาน (Meta-analysis Review) ยังแสดงให้เห็นว่าการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ในทางลบกับการกระทำความผิดหรือการก่ออาชญากรรม (Mier C & Ladny RT, 2018) แม้ว่าจะเป็นเพียงผลลัพธ์ที่มีอิทธิพลขนาดเล็กก็ตาม แต่นั่นก็ไม่ควรมองข้าม เพราะเมื่อไหร่ที่บุคคลเห็นคุณค่าในตนเองสูงแล้วพวกเขาไม่ข้องเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือทำอาชญากรรม ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะสัมพันธ์กับการเข้าไปพัวพันเกี่ยวข้องกับการทำผิดกฎหมายนั่นเอง

การศึกษาในอนาคตอาจสอบถามถึงระยะการอยู่ในศูนย์ฝึกฯ ที่อาจมีความสัมพันธ์กับการรับโปรแกรมต่าง ๆ จากภายในศูนย์ฝึกฯ ที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง จากผลการศึกษาไม่นานมานี้ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้รับจากศูนย์ฝึกฯ โดยผู้กระทำความผิดที่อายุน้อยเห็นว่าการศึกษาสายอาชีพมีอิทธิพลอย่างมากต่อความภาคภูมิใจในตนเองของพวกเขา (Hassan N & Rosly MA, 2021) ดังนั้น ทางศูนย์ฝึกหรือสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องยังคงต้องผนึกกำลังกันในการสร้างเสริมทั้งการเห็นคุณค่าในตนเองและการส่งเสริมสุขภาวะทางจิตให้แก่เด็กและเยาวชนเหล่านี้ก่อนที่พวกเขาจะกลับออกไปใช้ชีวิตร่วมกับคนในสังคม เพราะการเห็นคุณค่าในตนเองของพวกเขาบางครั้งก็ขึ้นอยู่กับความเชื่อของพวกเขาหรือกับการที่คนภายนอกเหมารวมพวกเขาและกระทำต่อพวกเขาในทางลบ อาจส่งผลต่อพวกเขาในการลดคุณค่าในตนเอง ซึ่งอาจมีส่วนชักนำพวกเขาให้กลับมากระทำผิดซ้ำอีก ดังนั้น การเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ จากกิจกรรมภายในศูนย์ฝึกฯ จะยังมีส่วนอย่างยิ่งต่อมุมมองที่เด็กและเยาวชนเหล่านี้จะมีต่อตนเองในทิศทางที่ส่งผลดีต่อสุขภาพกายและใจ

3. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยนี้มีดังนี้

1) การวิจัยในอนาคตควรศึกษาถึงรายละเอียดคุณลักษณะของต้นแบบหรือแบบอย่างในกลุ่มตัวอย่างยี่ดื้อว่ามีลักษณะอย่างไร เป็นบุคคลใกล้ชิดหรือบุคคลที่ไม่สามารถเข้าถึงได้และแต่ละรูปแบบมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร

2) การศึกษาในอนาคตเกี่ยวกับประเด็นคดีที่ถูกทำให้ต้องโทษในครั้งนี้อาจทำให้เห็นว่าโทษหรือความผิดที่ได้รับในลักษณะใดที่อาจเกี่ยวข้องกับสุขภาวะทางจิต ซึ่งแนวโน้มจากผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่าเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมฯ ที่ต้องโทษในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดส่วนใหญ่มีสุขภาวะทางจิตอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวยังไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ

3) การศึกษาวิจัยนี้ศึกษาสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองโดยพิจารณาปัจจัยด้านบุคคล ครอบครัว และโทษที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเท่านั้น การวิจัยในอนาคตอาจศึกษาองค์ประกอบและปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น ลักษณะทางกายภาพ ภาวะอารมณ์ ค่านิยมส่วนตัว ความปรารถนา เพศ ปัญหาสุขภาพ ความสัมพันธ์กับครอบครัว/สถานศึกษา สถานภาพทางสังคม ฯลฯ เพื่อดูความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงที่อาจสัมพันธ์กับองค์ประกอบและปัจจัยอื่น ๆ

4) จากการศึกษาวิจัยพบว่าสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญและเป็นทิศทางสัมพันธ์กันในทางบวก กล่าวคือเมื่อกลุ่มประชากรที่ศึกษามีสุขภาวะทางจิตที่ดีก็จะมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มสูงขึ้นด้วย ด้วยเหตุนี้ เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องภายในศูนย์ฝึกอบรมฯ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมสุขภาวะทางจิตและการเห็นคุณค่าในตนเองผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายในการคืนทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพกลับคืนสู่สังคมและเพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงตนเองให้สามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างปกติมากที่สุดทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

4. ข้อจำกัดในการศึกษา

1) การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง กับกลุ่มตัวอย่างเฉพาะกลุ่มซึ่งเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเพศชาย ทำให้ผลในการเก็บข้อมูลไม่สามารถอนุมานไปยังกลุ่มเด็กและเยาวชนในศูนย์อื่นหรือศูนย์ที่ดูแลเด็กและเยาวชนเพศหญิง

2) การศึกษาวิจัยนี้เก็บข้อมูลอยู่ในช่วงเวลาที่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ถูกพิจารณาโทษให้เข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกมีจำนวนค่อนข้างน้อยและจำกัด หากกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเพิ่มขึ้นเท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่างในสถานการณ์ปกติอาจทำให้ผลการศึกษาที่มีความแตกต่างออกไป

3) การเก็บข้อมูลในครั้งนี้ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ภายในศูนย์ฝึกอบรมฯ การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวอาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการตอบแบบสอบถามและความครบถ้วนของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2540). Self-esteem: พลังแห่งความเชื่อมั่น. กรุงเทพมหานคร: ที.พี.พรินท์.
- กรมสุขภาพจิต. (2541). คู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- ภูว แสงวัฒน์. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสติ การกำกับอารมณ์แบบปรับเปลี่ยนความคิด การกำกับอารมณ์แบบเก็บกดและสุขภาวะทางจิต วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงกมล ทองอยู่. (2557). แนวทางการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นตามทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตน. วารสารวิจัยและพัฒนาระดับปริญญาโท, 4(2), 179-190.
- ดวงกมล สมบูรณ์พงศ์. (2552). ความวิตกกังวลต่อการใช้ชีวิตในสังคมภายนอกของเยาวชนกระทำผิด ที่เตรียมออกจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง วิทยานิพนธ์ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บังอร สุปรिता. (2546). ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริง ต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมการดูแลตนเอง ด้านสุขภาพจิตของผู้เสพยาบ้า วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการปรึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปิยะดา คำแก้ว. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา สารนิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พชรธร สิทธิชัย. (2555). การศึกษาวิเคราะห์ตัวแบบการนำนโยบายและแผนจัดความรุนแรงต่อเด็ก และสตรีสู่การปฏิบัติ: กรณีศึกษา ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พัสดราภรณ์ พงษ์สิทธิศักดิ์. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะเชิงปรนัยในการดูแล ความเข้มแข็งของครอบครัว ความหวังกับความผาสุกทางใจของผู้ดูแลในครอบครัวผู้ป่วยจิตเภท โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พาฝัน อารีมา, & ประณต คำฉิม. (2547). การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนชายในสถาน ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกาญจนาภิเษก โดยใช้กิจกรรมบูรณาการ วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภณิดา ชนวิทยาสีทิกุล. (2548). ความเข้มแข็งอดทนและสภาวะทางจิตของเยาวชนผู้ปฏิบัติธรรม:

กรณีศึกษาในกลุ่มยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มัลลิกา ตั้งสงบ. (2556). ประสบการณ์แลกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงของเยาวชนบ้านกาญจนา

ภิเชก วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหิดล.

รัตดา ครประสี. (2548). มารู้อีกกับ *Self-Esteem* กันเถอะ.

<http://www.dmhweb.dmh.go.th/social/news/view.asp?id=46>

วรรณโนทัย สูงสว่าง. (2550). ความสัมพันธ์ของการตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์กับการกระทำความผิด

ในคดีรุนแรงของเยาวชนชาย วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิภาวี วงศ์อนันต์นนท์. (2552). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนคริน

ทรวิโรฒ

ศกลวรรณ กาญจนภักดี. (2549). การศึกษาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ

เห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิต

เวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศรันยา สีมา. (2563). กำไลอิเล็กทรอนิกส์: อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด

<https://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2559/hi2559-006.pdf>

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). จิตวิทยาพัฒนาการทุกช่วงวัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิริวรรณ ทวีวัฒน์ปรีชา. (2549). การเห็นคุณค่าในตนเอง และความสัมพันธ์ระหว่าง การเห็นคุณค่าใน

ตนเองกับการปรับตัวในสังคมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย

สร้อยญา จันทร์ชูสกุล. (2555). ปัจจัยเชิงสาเหตุของพัฒนาการสภาวะทางจิตของนักศึกษาระหว่างการ

ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผล

การศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนุรักษ บัณฑิตยชาติ. (2542). การสำรวจสุขภาพจิตผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราของรัฐใน

กรุงเทพมหานคร. นนทบุรี: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.

อภิฤดี พานทอง. (2542). ผลของกลุ่มจิตสัมพันธ์ตามแนวของซูสที่มีต่อการพัฒนาภาพลักษณ์ของตน

ในวัยรุ่นหญิงที่ถูกล่วงเกินทางเพศ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุดม สุขทอง. (2552). การเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรมด้วยกิจกรรมลูกเสือ
กรณีศึกษา: ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2543). Everest พาลูกค้นหาความนับถือตนเอง. กรุงเทพมหานคร: ชานด้าการ
พิมพ์.

ภาษาอังกฤษ

Alpay, E. (2000). *Self-Concept and Self-Esteem*

http://www.imperial.ac.uk/chemicalengineering/common_room/files/PsychEd_6.pdf

Andrews, A. (1998). Self-esteem. *The psychologist*, 2(339), 14.

Bradburn, N. M. (1969). The structure of psychological well-being. *Chicaco: Aldine*.

Burns, R. (1982). Self-concept Development and Education. *Robert Bruce Burns. Holt, Rinehart and Winston*.

Campbell, A. (1976). Subjective measures of well-being. *American Psychologist*, 31(2), 117-124.

Claudia, F. *Theories of Self-Esteem: Early & Modern*

<https://study.com/academy/lesson/theories-of-self-esteem-early-modern.html>

Coopersmith, S. (1981). The antecedents of Self-esteem. *Palo Alto: California Consulting Psychologists Press Inc.*

Department of Sociology at University of Maryland , C. P. (2005). *SELF-ESTEEM: WHAT IS IT?* [http:// www.bsos.umd.edu/soc/grad/socpsy_rosenberg.html](http://www.bsos.umd.edu/soc/grad/socpsy_rosenberg.html)

Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95(3), 542-575.

Diener, E. (2000). Subjective well-being: The science of happiness, and a proposal for a national index. *American Psychologist*, 55(1), 34-43.

Dogar, I. A., Akhwanzada, W. A., Bajwa, A., Haider, N., & Asmat, A. (2010). Self esteem and psychosocial factors associated with juvenile delinquency. *Annals of Punjab Medical College (APMC)*, 4(2), 172-176.

- Ghazanfari, H., Miri, S., Taebi, M., & Farokhzadian, J. (2023). Psychological wellbeing, family cohesion, and purposeful life in male prisoners: A cross-sectional study. *Frontiers in Psychiatry*, 13, 1054149.
- Hassan, N., & Rosly, M. A. A. (2021). Vocational education and training for young offenders in juvenile approved schools. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, 10(1), 642-650.
- Heffner, L. C. (2002). *Personality synopsis*
<http://allpsych.com/personalitysynopsis/contents.html>
- Hurd, N. M., Wittrup, A., & Zimmerman, M. A. (2011). Role models in adolescent development. *Encycl Adolesc.*
- Joshi, S., Kumari, S., & Jain, M. (2008). Religious belief and its relation to psychological wellbeing. *Journal of the Indian Academy of Applied Psychology*, 34(2), 345-354.
- Lane, T. M., & Elliott, A. N. (2001). The relationship between adolescent self-esteem and delinquent, extracurricular, and employment behaviors. *Modern Psychological Studies*, 7(1), 38-43.
- McDowell, I. (2006). *Measuring health: A guide to rating scales and questionnaires*. 3rd edition. New York: Oxford University Press.
- Mier, C., & Ladny, R. T. (2018). Does self-esteem negatively impact crime and delinquency? A meta-analytic review of 25 years of evidence. *Deviant behavior*, 39(8), 1006-1022.
- Offer, D. O., E. (1984). The Self-Image of Normal Adolescents. In Kenneth I. Howard(ed). *Patterns of Adolescent Self-Image. New Directions for Mental Health Services*, 5-17.
- Rogers, C. (2015). Rediscovering Rogers's Self Theory and Personality. *Journal of Educational Health and Community Psychology*, 95(3), 542-575.
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology* 57, 1069-1081.
- Ryff, C. D. (1995). Psychological well-being in adult life. *Current Directions in Psychological Science*, 4(4), 99-104.

- Singhal, S., & Prakash, N. (2021). Relationship between self-esteem and psychological well-being among Indian college students. *J. Interdiscip. Cycle Res*, 12, 748-756.
- Thapa, S., Brown, S. L., & Skilling, T. A. (2021). The relationship between self-esteem, gender, criminal attitudes, and recidivism in a youth justice sample. *Criminal justice and behavior*, 48(4), 539-555.
- Visser, M., & Routledge, L. A. (2007). Substance abuse and psychological well-being of South African adolescents. *South African Journal of Psychology*, 37(3), 595-615.
- Wooldredge, J. D. (1999). Inmate experiences and psychological well-being. *Criminal justice and behavior*, 26(2), 235-250.

ภาคผนวก

แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

แบบประเมินสุขภาวะทางจิตและแบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เลขที่แบบสอบถาม.....

ส่วนที่ 1: แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป**คำชี้แจง:** ให้ผู้เข้าร่วมวิจัยทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. อายุ.....ปี
2. ศาสนา

☐ พุทธ	☐ คริสต์	☐ อิสลาม	☐ อื่น.....
-------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	------------------------------------
3. ระดับการศึกษาสูงสุดที่ได้รับ.....
4. อาชีพก่อนตั้งโทษ.....
5. สถานภาพสมรส

☐ โสด	☐ สมรส/อยู่กินกับคู่
☐ หย่าร้าง/แยกกันอยู่	☐ คู่สมรสเสียชีวิต
6. สถานภาพสมรสของบิดามารดา

☐ ยังสมรสกันอยู่	☐ หย่าร้าง/แยกกันอยู่
☐ คนใดคนหนึ่งเสียชีวิต	☐ เสียชีวิตแล้วทั้งคู่
7. โรคประจำตัว

☐ ไม่มี	
☐ มี โปรดระบุ.....	
8. ประวัติโรคทางจิตเวช

☐ ไม่มี	
☐ มี โปรดระบุ.....	9.
9. ประวัติการใช้สารเสพติดก่อนได้รับโทษ

☐ ไม่มี	
☐ มี โปรดระบุ.....	
10. ภูมิลำเนา จังหวัด.....
11. กิจกรรมยามว่างที่ท่านชอบทำขณะอยู่ในบ้านกักขัง (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ อ่านหนังสือ
☐ ฟังเพลง
☐ ดูโทรทัศน์
☐ เดินเล่น
☐ คุยกับเพื่อน
☐ ช่วยงานทั่วไป
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมายเลขโครงการ 1031/64
วันที่รับรอง : 07 มี.ค. 2565

Version 2.0 17-Nov-2021

12. ประวัติการต้องโทษอื่น ๆ ในอดีต
 ไม่มี
 มี โปรดระบุ.....
13. คดีที่ต้องโทษในครั้งนี้.....
14. ปัจจุบัน ท่านอยู่ในบ้านกักขังนานกี่วัน/เดือน/ปี..... (วัน/เดือน/ปี)
15. ท่านเหลือระยะเวลาต้องรับโทษอีกเท่าไร..... (วัน/เดือน/ปี)
16. ผู้ดูแลหลักที่เลี้ยงดูท่าน (เลือกเพียง 1 ข้อ)
 บิดาและมารดา บิดา
 มารดา บุคคลอื่น โปรดระบุ.....
17. ท่านมีพี่น้องทั้งหมดกี่คน (นับรวมตัวท่านด้วย)..... คน
18. ในวัยเด็กท่านเคยมีประวัติถูกล่วงละเมิดหรือทารุณกรรมทางด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้หรือไม่
 18.1 ทางร่างกาย (เช่น ถูกทารุณ ทุบตี กักขัง ฯลฯ)
 ไม่สะดวกตอบ ไม่มี มี
 18.2 ทางวาจา (เช่น คำทอ เสียดสี ประชดประชัน ฯลฯ)
 ไม่สะดวกตอบ ไม่มี มี
 18.3 ทางเพศ (เช่น ลวนลาม อนาจาร ช่มชู้ ฯลฯ)
 ไม่สะดวกตอบ ไม่มี มี
19. ในครอบครัวของท่านมีผู้ที่ติดเหล้า/แอลกอฮอล์ หรือไม่
 ไม่มี มี โปรดระบุ.....
20. ในครอบครัวของท่านมีผู้มีอารมณ์รุนแรงหรืออาการอื่น ๆ ทางจิตเวชหรือไม่
 ไม่มี มี โปรดระบุ.....
21. ในปัจจุบันท่านมองว่าใครเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับท่าน
 ไม่มี มี โปรดระบุ.....
22. หลังพ้นโทษแล้ว ท่านวางแผนว่าจะประกอบอาชีพอะไรต่อไป
 ยังไม่มีแผน อยู่บ้านเฉย ๆ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
- เลขที่แบบสอบถาม.....

ส่วนที่ 2: แบบประเมินสุขภาวะทางจิต

คำชี้แจง: โปรดวงกลมที่ตัวเลขที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว แต่ละคำถามเป็นคำถามที่เกิดขึ้นในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา

ตัวอย่าง: ข้อ 0 1 2 3 4 ถ้าท่านเลือกข้อ 4 ให้ท่านวงกลมรอบตัวเลข 3 ดังนี้

ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา	ตรงกับตัวท่าน					ไม่ตรงเลย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
 คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Version 2.0 17-Nov-2021

หมายเลขโครงการ 1031/64
 วันที่รับรอง : 07 มี.ค. 2565

1. โดยทั่ว ๆ ไปฉันมีความสุขดี	1	2	3	4	5	6
2. ฉันรู้สึกกระวนกระวายใจหรือวิตกกังวลเมื่อนึกถึงงานที่ฉันต้องทำ	1	2	3	4	5	6
3. ฉันสามารถควบคุมพฤติกรรม ความคิด อารมณ์หรือความรู้สึกของฉันได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	2	3	4	5	6
4. ฉันรู้สึกเศร้า ท้อแท้ หดหู่ หรือมีปัญหา มากเสียจนสงสัยในคุณค่าของสิ่งที่ฉันทำ	1	2	3	4	5	6
5. ฉันรู้สึกกดดันหรือเครียดเมื่อนึกถึงงานที่ฉันต้องทำให้เสร็จ	1	2	3	4	5	6
6. ฉันมีความสุขหรือพอใจกับชีวิตส่วนตัวของฉัน	1	2	3	4	5	6
7. ฉันรู้สึกว่าควบคุมการแสดงออก การพูด ความคิด ความรู้สึกของตัวเองเป็นเรื่องลำบาก	1	2	3	4	5	6
8. ฉันรู้สึกวิตกกังวลหรือผัดผวน	1	2	3	4	5	6
9. ฉันตื่นนอนตอนเช้าด้วยความรู้สึกสดชื่นและได้พักผ่อนเพียงพอ	1	2	3	4	5	6
10. ฉันรู้สึกว่าตัวเองไม่ค่อยแข็งแรง เจ็บป่วยง่าย	1	2	3	4	5	6
11. ฉันรู้สึกว่าไม่มีสิ่งที่น่าสนใจมากมายในชีวิตของฉัน	1	2	3	4	5	6
12. ฉันรู้สึกเศร้า หดหู่ กังวลใจ	1	2	3	4	5	6
13. ฉันมีอารมณ์มั่นคงและเชื่อมั่นในตนเอง	1	2	3	4	5	6
14. ฉันรู้สึกเหนื่อย อ่อนเพลีย หรือหมดแรงเมื่อนึกถึงงานที่รออยู่	1	2	3	4	5	6

คำถามต่อไปนี้เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 0-10 ซึ่งบรรยายความรู้สึกที่ตรงกันข้าม โปรดวงกลมล้อมรอบตัวเลขที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุดเพียง 1 ตัวเลขในแต่ละข้อคำถาม โดยแต่ละคำถามเป็นการถามถึงสิ่งที่เกิดขึ้น ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา

15. ความรู้สึกตัว คึกคัก มีพลัง มีชีวิตชีวา มีมากน้อยเพียงใด

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

อ่อนล้าไม่มีพลังงาน

คึกคักมีพลังงานมาก

16. ความรู้สึกเศร้าซึมหรือสนุกสนาน จำเจเบกบาน มีมากน้อยเพียงใด

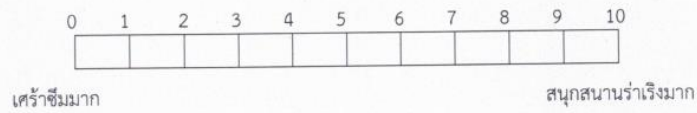

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Version 2.0 17-Nov-2021

หมายเลขโครงการ 1031/64
วันที่รับรอง : 07 มี.ค. 2565

4

เลขที่แบบสอบถาม.....

ส่วนที่ 3: แบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง
คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่าน

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านรู้สึกว่าการทำงานต่อหน้ากลุ่มคนเป็นเรื่องยาก					
2. ท่านมีหลายสิ่งหลายอย่างเกี่ยวกับตนเองที่ต้องการเปลี่ยนแปลง					
3. ท่านสามารถตัดสินใจได้โดยไม่ลำบากใจ					
4. ท่านถูกรบกวนจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว					
5. ท่านเป็นคนสนุกสนานที่เพื่อน ๆ หรือญาติชอบอยู่ใกล้					
6. ท่านไม่พอใจหรือหงุดหงิดง่าย					
7. ท่านต้องใช้เวลานานในการทำความเข้าใจสิ่งใหม่ ๆ					
8. ท่านเป็นคนเด่นในกลุ่มเพื่อน					
9. สมาชิกในครอบครัวสนใจความรู้สึกของท่าน					
10. ท่านเป็นคนล้มเลิกความตั้งใจได้ง่าย					
11. ชีวิตของท่านมีอุปสรรค					
12. สมาชิกในครอบครัวคาดหวังในตัวท่านมากเกินไป					
13. ชีวิตของท่านเต็มไปด้วยเรื่องยุ่งเหยิง					
14. ญาติหรือเพื่อน ๆ มักคล้อยตามความคิดของท่าน					
15. ท่านไม่ค่อยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องของตนเอง					
16. ท่านรู้สึกไม่อยากอยู่ในที่เดิม ๆ					

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
 คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมายเลขโครงการ 1031/64
 วันที่รับรอง : 07 มี.ค. 2565

Version 2.0 17-Nov-2021

17. ท่านไม่พอใจในสิ่งที่ท่านทำ เช่น การเรียน การทำงาน หรือ การดำเนินชีวิตประจำวัน					
18. ท่านมีรูปร่างหน้าตาไม่ดีเมื่อเทียบกับคนส่วนมาก					
19. ท่านกลัวพูดในเรื่องที่อยากพูด					
20. สมาชิกในครอบครัวเข้าใจท่านดี					
21. ท่านรู้สึกว่าคุณอื่น ๆ มีคนชอบมากกว่าท่าน					
22. ท่านรู้สึกว่าครอบครัวผลักดันท่าน					
23. ท่านไม่มีกำลังใจในสิ่งที่ท่านทำอยู่					
24. ท่านอยากเป็นคนอื่นที่ไม่ใช่ตัวเอง					
25. ท่านเป็นที่พึ่งของคนอื่นไม่ได้					

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมายเลขโครงการ 1031/64
วันที่รับรอง : 07 มี.ค. 2565

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	Paphonpat Chaisirivikrom
วัน เดือน ปี เกิด	9 June 1980
สถานที่เกิด	Bangkok
วุฒิการศึกษา	LL.B. (Business Law) Chulalongkorn University LL.M. (International Business Law) Chulalongkorn University M.A. (Translation and Interpretation) Chulalongkorn University
ที่อยู่ปัจจุบัน	Charoen /Nakhon Road, Banglamphu Lang, Khlong San, Bangkom

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY